

2005 sausio 28
Nr. 2

Lietuvos
Katalikų
Bažnyčios
informacijos
centro
leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos Vyskupų Konferencijos posėdis	2
Sausio 13 d. minėjimas	3
Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas	5
Kunigų nuolatinio ugdymo konferencija Panevėžyje	7
Šeimų šventė Šiauliuose	7
Vilkaviškio dekanato Jaunimo dienos Pilviškiuose	8

Homilijos

JĖZAUS GUNDYMAS I gavėnios sekmadienis (A)	10
TABORO ŠVIESA II gavėnios sekmadienis (A)	11
GYVASIS VANDUO III gavėnios sekmadienis (A)	12

Bažnyčios dokumentai

MIRACULORUM MAXIMUM <i>Apaštališkosios penitenciarijos dekretas dėl atleidų, suteikiamų Eucharistijos metais</i>	15
Europos vyskupų konferencijų taryba (CCEE) Katechezės–universitetų komisija Europos universitetų kapelionų komitetas UNIVERSITETINĖ SIELOVADA EUROPOJE	16

Bažnyčia pasaulyje

Popiežius primena krikšto reikšmę	21
Popiežius primena kankinių „kryžiaus kelią“	21
Popiežius ragina atkurti Bažnyčios vienybę	22
Bažnyčia turi labiau padėti sergantiesiems AIDS	23

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis

Sausio 19 d. Vilniuje vykusiame Lietuvos Vyskupų Konferencijos (LVK) plenariniame posėdyje dalyvavo visi Lietuvos vyskupai ordinarai ir augziliarai, išskyrus į užsienį išvykusį Šiaulių vyskupą Eugenijų Bartulį. Kartu su Lietuvos vyskupais posėdžiavo apaštališkasis nuncijus arkiv. Peteris Stephanas Zurbriggenas ir nunciatūros patarėjas mons. Charles Balvo.

Posėdyje apsvarstyti kandidatai, siūlomi studijoms Romoje 2005–2006 m. Numatyta, kad ateinančiais mokslo metais Romoje studijuos vienuolika vyskupų parinktų kunigų ir pasauliečių. Buvo nutarta, kad visi kunigai, siunčiami studijuoti, gyvens Popiežiškojoje šv. Kazimiero kolegijoje, ir taip bus padedama išlaikyti šią lietuvišką instituciją Romoje.

Vyskupai nutarė savaitę prieš Gerojo Ganytojo sekmadienį (balandžio mėn. 11–17 d.) paskelbti Maldos už pasaulius savaitę. Kunigai bus prašomi raginti tikinčiuosius asmeniškai ir bendruomenėse melsti pasaulių, dėkoti Dievui už išgirdusius Viešpaties balsą, kviečiantį eiti kunigystės keliu.

Posėdyje dar sykį svarstytas Lietuvos *Caritas* 2005–2008 m. strateginis planas, kurio pirmasis variantas LVK buvo pateiktas 2004 m. rugpjūtį. Jam pritarta su pataisomis numatant, kad galutinė redakcija bus patvirtinta per LVK Socialinės tarybos ir *Caritas* direktoriaus susitikimą vasario mėnesio pabaigoje.

LVK priėmė sprendimą, leidžiantį deramą bažnytinės teisės kvalifikaciją turintiems pasauliečiams būti teisėjais bažnytiniuose teismuose, kaip numato *Kanonų teisės kodekso* kan. 1421. Šis sprendimas įsigalios po to, kai jį aprobuos Šventasis Sostas.

Tik sulaukus Šventojo Sosto pritarimo bus viešai paskelbtos posėdžio metu patvirtintos nuostatos dėl nuolatinų diakonų amžiaus, jiems keliamų išsilavinimo reikalavimų, liturginių valandų prievolės bei Bažnyčios išipareigojimų juos išlaikyti ir remti.

Atsižvelgę į pastarojo meto nusikaltimus, dėl kurių nukentėjo bažnytinės vertybės, bei policijos generalinio komisaro išreikštą susirūpinimą, vyskupai pakartotinai svarstė bažnytinio turto apsaugos klausimus. Sutartinai patvirtintas reikalavimas kunigams garantuoti, jog jų parapijos turtas būtų deramai inventorizuotas, meninės vertybės nufotografuotos, idant prireikus policija galėtų lengviau identifikuoti pavogtus objektus. Taip pat paminėta, kad Dvišalei komisijai susitarimams tarp Šventojo Sosto ir Lietuvos Respublikos įgyvendinti yra pateikti bažnytinių vertybių apsaugos sistemų projektai, tikintis palankių sprendimų dėl tokių sistemų įdiegimo finansavimo. Posėdžio metu taip pat išsamiau pristatytas Dvišalės komisijos dėl sakralinių kultūros vertybių darbas.

LVK generalinis sekretorius mons. G. Grušas informavo vyskupus apie pasitarimus su Finansų ministerijos ir Valstybinės mokesčių inspekcijos atstovais dėl paramos ir labdaros gavimo bei naudojimo. Bažnyčia ir valdžios institucijos laikosi bendros nuomonės, kad labdara ir parama, gauta iš juridinių asmenų, kuriems teikiamos mokesčių lengvatos, turi būti dokumentuota, užkertant kelią piktnaudžiavimui. Vyskupai nutarė, kad tokios paramos gavimo faktas ir lėšų panaudojimą patvirtinantys dokumentai turės būti ne tik registruojami parapijos izdo knygoje, bet ir saugomi bei fiksuojami atskiroje ataskaitoje, kaip iki šiol daroma su Bažnyčiai

Kun. V. Aliuliui – premija

Sausio 9 d. Vilniaus rotušėje vienam katalikiškos spaudos atkūrėjų Vacloviui Aliuliui MIC buvo įteikta Lietuvos žurnalistų draugijos Stasio Lozoraičio premija „Kelyje į Vilties Prezidento Lietuvą“.

1989 m. kun. V. Aliulis įsteigė žurnalą „Katalikų pasaulis“ – pirmąjį po ilgalaikio katalikiškosios spaudos draudimo, buvo jo vyr. redaktorius ir leidyklos „Katalikų pasaulis“ direktorius. Jis parašė istorinę apybraižą „Palūšės bažnyčia ir parapija“ (išleista 1996 m.), esė rinkinį „Žvilgsniai ne tik atgal“ (1994 m.), knygą „Geroji Atpirkėjo Motina“ (2001 m.), jo vadinamą gegužinių pamąstymų rinkiniu.

Kunigas V. Aliulis buvo vienas iš Lietuvos žurnalistų draugijos steigėjų, ilgametis draugijos Centro valdybos narys. Jis ir dabar aktyviai bendradarbiauja žiniasklaidoje, jo straipsnių galima rasti ne tik spaudoje, bet ir interneto dienraštyje „Bernardinai“. Bendradarbiauti spaudoje („Ateities“ žurnale) kun. V. Aliulis pradėjo dar būdamas moksleivis. 1937 m. jis tapo vienuoliu marijonu, 1945 m. baigė Kauno kunigų seminariją, kuni-gavo įvairiose parapijose. Nuo 1965 m. rūpinosi liturgine leidyba, rašė ir redagavo teologinius veikalus, tarp kurių ypač minėtini Romos mišiolio (8 t.) ir kun. Česlovo Kavaliausko Naujojo Testamento vertimai. 1982–1989 m. rengė Katalikų kalendorių – žinyną.

1970–1974 m. jis buvo Kauno kunigų seminarijos vicerektorius, iš jos tarybinės valdžios atleistas organizavo vienuolių teologijos ir katechetikos kursus, dėstė pagrindžio kunigų seminarijoje. Prasidėjęs Atgimimui, kun. V. Aliulis įsitraukė į visuomeninę veiklą: 1988–1991 m. buvo Sąjūdžio Seimo tarybos narys, 1988–1992 m. – vienas Katalikų blaivybės sąjūdžio organizatorių, Lietuvos Biblijos draugijos steigėjų, jos prezidentas, Lietuvos ateitininkų federacijos dvasios vadas. 1993–1999 m. gyveno Romoje, buvo marijonų vienuolyno generalinis vikaras. Nuo 1999 m. jis – Vilniaus marijonų vienuolyno vyresnysis.

-nr-

Viešnagė Lenkijoje

Sausio 10 d. Drohiczyne (Lenkija) vyko katedros rekonsekracijos iškilmės. Į jas buvo pakviesti ir svečiai iš Lietuvos: LVK grupės ryšiams su Lenkijos episkopatu pirmininkas vysk. Rimantas Norvila bei nariai vysk. Jonas Ivanauskas ir mons. Juozas Pečiukonis.

Drohiczyno barokinė trijų navų Švč. Trejybės bažnyčia buvo pastatyta 1696–1709 metais. Po trijų šimtmečių – 1991 metais – ji tapo naujai įkurtos vyskupijos katedra. Šalia stovintiose buvusio vienuolyno patalpose šiandien yra įsikūrusi kurija ir dalis seminarijos. Šventovė smarkiai nukentėjo per II pasaulinį karą. 1939 metais sovietai joje įrengė arklides, o altorių ir apie 150 medinių statulų sukapojo ir sudegino krosnyse kaip kurą. Vėliau vokiečiai bažnyčią pavertė šaudykla, suvarpydami jos sienas. Po karo maldos namai buvo suremontuoti, tačiau pirmą kartą grįžti atgavo tik po šios dvejus metus trukusios vidaus restauracijos, kurios metu pašalintas vėlesnių laikų tinkas ir atnaujintos po juo slypėjusios senosios freskos, rekonstruotas pagrindinis altorius.

Rekonsekracijos iškilmėms vadavo Lenkijos Vyskupų Konferencijos pirmininkas Przemyslio arkivyskupas Józefas Michalikas. Jo įtaigų pamokslą apie žmogų kaip gyvąjį Dievo šventovę, apie šiuolaikinius ateizmo pavidulus, bandančius nepalikti Dievui vietos gyvenime, tikintieji palydėjo plojimais. Dvylika koncelebravusių vyskupų iš Lenkijos ir kitų kraštų šventais aliejais patėpė atnaujintos katedros sienas. Ant pakonsekruoto altoriaus buvo uždegtos svečių iš Lietuvos padovanotos šešios didelės vaškinės žvakės. Liturgijos pabaigoje simboliškai pabrėžtas visų Drohiczyno vyskupijos bažnyčių ryšys su šia atsinaujinusia centrine diecezijos šventove, kiekvienos parapijos atstovams įteikiant po degančią žvakę. Iškilmes transliavo „Radio Maryja“ ir „TRWAM“ televizija.

Grįždama į namus delegacija iš Lietuvos sustojo Balstogėje, kur ją priėmė vietos ganytojas, Lenkijos vyskupų konferencijos grupės ryšiams su Lietuvos episkopatu pirmininkas arkiv. Wojciechas Ziemia.

-apn-

skirtų biudžeto lėšų apskaita. Atsižvelgdami į tai, kad visose vyskupijose jau galioja reikalavimas turėti ordinaro leidimą bet kokiems sandoriams, viršijantiems 10 tūkst. Lt (o tai apima ne tik išlaidas, bet ir gaunamą paramą bei labdarą), vyskupai nutarė įvesti tvarką, pagal kurią klebonas, primdamas iš juridinio asmens 10 tūkst. Lt viršijančią paramą ar labdarą, turės gauti raštišką vyskupo patvirtinimą, kurio kopiją privalės perduoti paramą ar labdarą teikiančio juridinio asmens atstovui. Valstybinė mokesčių inspekcija šio dokumento reikalaus iš juridinių asmenų kaip įrodymo, kad parama ar labdara buvo iš tiesų suteikta, ir įmonė gali deklaruojama suma sumažinti apmokestinamą pelną. Dėl minėto dokumento formos ir supaprastintos apskaitos reikalavimų dar bus tariamasi su Valstybine mokesčių inspekcija.

Lietuvos katechetikos centras šiuo metu eksperimento tvarka taiko naują tikybos mokymo programą. Programos įvedimo bandymų koordinatoriumi paskirtas Telšių vyskupijos kunigas R. Gudlinkis.

Buvo sugrįžta prie ankstesniuose posėdžiuose svarstytos bažnytinių institucijų kaip juridinių asmenų kodų keitimo procedūros. Nutarta, kad visos vyskupijos centralizuotai teiks dokumentaciją, būtiną keičiant juridinio asmens kodus. Į juridinių asmenų registrą įtraukiant parapijas nebus fiksuojami duomenys apie kleboną, o pažymima, kad religinė bendrija tvarkosi pagal savo kanonus, statusus bei kitas normas. Taip pat registre bus nurodytas kanoninis apribojimas, pagal kurį klebonai, sudarydami 10 tūkst. Lt viršijančius sandorius, turi gauti ordinaro leidimą.

Kitas LVK plenarinis posėdis įvyks kovo 16 d. Kaune.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos sekretoriatas

Sausio 13 d. minėjimas

Vilniaus arkikatedroje

Keturioliktųjų Sausio 13-osios įvykių metinių proga Vilniaus arkikatedroje buvo aukojamos šv. Mišios už tą dieną žuvusiuosius, jų artimuosius ir tėvynę. Iškilmingai liturgijai vadovavo kardinolas A. J. Bačkis, koncelebravo apaštališkasis nuncijus Lietuvoje arkiv. Peteris Stephanas Zurbriggenas, jo patarėjas mons. Charlesas Balvo, vysk. J. Tunaitis, ir mons. Gintaras Grušas. Šv. Mišiose dalyvavo LR prezidentas V. Adamkus, premjeras A. Brazauskas, kiti aukšti pareigūnai.

Per pamokslą kardinolas A. J. Bačkis, primindamas Sausio 13-osios įvykius, pabrėžė, kad „laisvės gynėjų pasiaukojimas suteikė mums galimybę gyventi nepriklausomoje šalyje ir įstoti į Europos Sąjungą, kurioje pripažįstamos asmeninės ir socialinės žmogaus teisės, saugoma individo ir religijos laisvė. Už laisvę žuvusieji paliudijo, kad bendroji gerovė kuriama savęs atsižadėjimu ir auka. Būtent to mus moko Kristus, per Paskutinę vakarienę numazgojęs savo mokiniams kojas ir pridūręs, jog šitaip elgdami jie bus laimingi (plg. *Jn* 13, 17). Kartokime Viešpaties ir mūsų brolių meilės gestą šiandien: sąžiningai atlikdami savo darbą ir pareigas, skirdami kitiems savo laiko, dalydamiesi tuo, ką turime, užjausdami kito žmogaus kančią ir atsiskydami patogumų dėl artimo“.

Kardinolas priminė visą žmoniją sukretusį žemės drebėjimą Pietryčių Azijoje. Jo aukos sunkiai suskaičiuojamos, o padariniai dar neaiškūs. „Viso pasaulio valstybės, įvairiausios organizacijos, religinės bendruomenės ir

pavieniai žmonės glaudžiai bendradarbiauja teikdami pagalbą nukentėjusiems. Galime tik džiaugtis žmonių solidarumu ir linkėti, kad jis nebūtų vienkartinis. Prieš 14 metų, kai mūsų tėvynei grėsė pavojus, ir mes mokėjome būti solidarūs. Tačiau norėtusi, kad teisingumas ir sutarimas reikštųsi žmonių ir tautų gyvenime ne tik sukretimo valanda, bet ir pilkoje kasdienybėje, – kalbėjo kardinolas. – Todėl pamąstykite kiekvienas savo širdyje, ar moku save paaukoti dėl kitų gėrio? Ar prisidedu prie bendrojo gėrio kūrimo? Melskime Viešpatį, kad jis padėtų mums išsivaduoti iš individualizmo ir egoizmo pančių, idant pajėgtume aukotis dėl visų žmonių gerovės. O žuvusius mūsų brolius ir seserį paveskime Dievo Gailestingumui”.

Seime

Sausio 13 d. Seime šia proga buvo surengtas iškilmingas posėdis. Posėdžio pradžioje susirinkusius pasveikino ir žodį tarė Lietuvos Vyskupų Konferencijos generalinis sekretorius mons. G. Grušas. Jis sakė:

„Šiandien, minėdami Sausio 13-ąją, prisimename tuos, kurie taip troško laisvės, kad nepabijoję išeiti į nakties gatves ir budėti Lietuvos sargyboje.

Svarbu stabtelėti ir pažvelgti į aukos vietą dabartiniuose mūsų gyvenimuose. Šiais metais katalikai visame pasaulyje švenčia popiežiaus paskelbtus Eucharistijos metus. Eucharistija – tai aukščiausios Aukos sudabartinimas, jos prisiminimas, padėka už ją ir dalyvavimas joje. Tikinčiam tai – „viso krikščioniško gyvenimo versmė ir viršūnė”. Kristaus auka – nelygstama, tačiau iš jos mes mokomės, kaip turime gyventi, o kartais – kaip atiduoti gyvybę. Ir netikintiems verta pamąstyti, ką Jėzaus Kristaus mirtis ant kryžiaus ir jos atminimas byloja visiems žmonėms apie centrinę aukos vietą pasaulyje.

Mūsų pareiga – puoselėti gyvą aukos atminimą ir dėkoti Aukščiausiam už tuos, kurie aukojosi iki mūsų ir už mus, idant turėtume laisvę ir pažintume tiesą. Aukos už tėvynę ir žmogaus orumą sudėtos kalėjimuose ir koncentracijos lageriuose, miško bunkeriuose ir taikiose demonstracijose. Mūsų šiandienai bei ateitį priklauso ir nuo aukų, kurios ne tokios pastebimos, pavyzdžiui, kasdinių tėvų pasiaukojimų dėl savo vaikų.

Ukrainos oranžinės revoliucijos vaizdai daugeliui priminė būdėjimus prie barikadomis apsuptų Seimo rūmų, prie televizijos bokšto, Sitkūnuose bei kitur. Tuos akimirksnius, kai vieni kitiems negailėjo nei karštos arbatos, nei vietos apsistoti, nei draugiško padrašinančio žodžio. Ačiū Dievui, kad brolių pergalei neprireikė kruvinos aukos.

Vaisingos ištvermės ir tragedijų skausmo priminimas drauge suteikia progą susimąstyti, kaip sugebėjome pasinaudoti tokia brangia kaina atkovota laisve. Daug nuveikta stiprinant ir apsaugant valstybę, tačiau kur kas mažiau – apsaugant žmogų, stiprinant jo tikėjimą ir pasitikėjimą. Laisvo žmogaus dvasią mummyse pradėjo gniaužti mūsų pačių aplaidumas bei nusivylimas. Entuziazmas išblėso, dažnas ėmė rūpintis tik savimi, artimiausiais giminaičiais.

Net tikintieji, pasiekę laisvę viešai išpažinti savo tikėjimą, dažnai apleidžia atminimo, padėkos ir aukos dvasią. Šiais Eucha-

Gerumo brolija

Sausio 9 d., per Jėzaus Krikšto šventę, į Kardinolo V. Sladkevičiaus memorialinį muziejų susirinko kauniečiai, gavę simbolinę mero padėką – „gerumo plytą“. Per ketverius metus tokių susidarė nemažas 130 žmonių būrys. Tarp nominantų yra medikų, verslininkų, dvasininkų, labdaringoje ir visuomeninėse organizacijose dirbančių žmonių, pareiškusių norą burtis į Gerumo broliją.

Arkivyskupas S. Tamkevičius, kuriam „gerumo plyta“ buvo įteikta pernai, sveikindamas susirinkusiuosius džiaugėsi tokia iniciatyva. „Gerumas turi būti visų pareiga, – sakė arkivyskupas, – nepriklausomai nuo žmogaus įsitikinimų. Visuomenėje pakankamai daug blogio, matant jį negalima nuleisti rankų. Daug geriau skleisti aplink save gėrį. Jei tas gerumo sklaidymas būtų kokiu nors būdu įteisintas, tokią bendriją ar broliją laiminčiau“.

Sambūryje dalyvavęs nominacijos iniciatorius vicemeras E. Tamašauskas akcentavo, jog plytos simbolis pasirinktas dėl to, kad tai yra statybinė medžiaga. „Gerumo plyta“ apdovanoti žmonės, kiekvienas konkrečiu asmeniniu indėliu, stato miesto bendruomenės rūmą.

Kiekvienam susirinkimo nariui prisitačius, paaiškėjo, jog yra daug galimybių miesto labui atlikti nemažai gerų ir kilnių darbų. Po diskusijų nutarta įsteigti Gerumo broliją, kurios nariai savo veikla nebūtinai oponuotų valdžiai. Platesnės gairės ir tikslai bus aptarti tada, kai į būsimo brolijos veiklą įsitrauks daugiau narių, išsikristalizuos pareikštos mintys ir idėjos. Arkivyskupas pritarė pasiūlymui Kardinolo V. Sladkevičiaus memorialiniame muziejuje įkurti tokios brolijos koordinacinį centrą.

-nr-

Giesmių popietė

Sausio 8 dieną Kauno arkikatedros bazilikos mišrus choras „Cantate“ ir Maironio lietuvių literatūros muziejus Katalikų teologijos fakulteto VDU auloje surengė giesmių, poezijos ir dvasinių apmąstymų popietę „Iš Rytų jau trys karaliai duoda garbę Visagaliui“. Popietės metu Maironio lie-

tuvių literatūros muziejaus direktorė A. Ruseckaitė, remdamasi muziejuje išlikusiais kvietimais, Kalėdų proga poetui Maironiui siūstais sveikinimo atvirukais ir kt., pasidalijo įžvalgomis, kaip buvo švenčiamas kalėdinis laikotarpis tarpukario nepriklausomoje Lietuvoje. Kun. K. Ambrasas SJ prisiminė filipiniečių švenčiamas Kalėdas, jų nuoširdų santykį su Dievu. „Nors mūsų lūkesčiai ne visada išsipildo taip, kaip norim, Dievas mus saugo ir globoja, kai tikim ir pasitikim juo“, – sakė kunigas. K. Ambrasas SJ pasidalijo mintimis apie šiemet sausio 6 dieną švęstą Trijų karalių iškilnę Vatikane.

Popietės metu giedojo Kauno arkikatedros bazilikos choras „Cantate“ (vad. V. Vaitkevičienė), skambėjo fleitininkės G. Jakutytės bei solistės R. Skučienės atliekamos giesmės bei instrumentinė muzika. Aktorius P. Venclovas skaitė poetų O. Milašiaus ir J. Marcinkevičiaus eilėraščius.

-jp-

Seserys plačiai atvėrė duris visuomenei

Pačiame Vilniaus senamiestyje šalia prezidentūros Bonifratų vienuolyne įsikūrusios Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserys jau kuris laikas vykdo aktyvią sielovadinę, socialinę, kultūrinę veiklą.

Anot istorikų, šioje vietoje bažnyčia ir vienuolynas buvo pastatyti XIV a. nukankintų pranciškonų palaidojimo vietoje. XVI a. viduryje Vilniaus vyskupas Povilas Alšėniškis pastatydino Šv. Kryžiaus koplyčią, o vyskupas Abraomas Vaina pakvietė vienuolius bonifratrus įsikurti prie Šv. Kryžiaus koplyčios. Vienuoliai slaugė ligonius ir globojo vargšus. Bažnyčia garsėjo ir tebegarsėja Švč. Mergelės Marijos Snieginės atvaizdu, kurio kopija vėliau nutapyta bažnyčios fasade. Prieš pora metų netikėtai buvo atrasta per 700 votų, priklausančių šiam paveikslui. Šie dėkingumo už gautas malones ženklai sugrįžo į jiems priklausančią vietą prie Marijos paveiklo didžiajame altoriuje. Tačiau kadaise šią vietą labiausiai garsino bažnyčios viduje esantis šaltinėlis, kurio vanduo, tikėta, turėjo gydomųjų galių. 1843 m. caro valdžia uždarė vienuolyną. Bažnyčią perėmė pasauliečiai kunigai.

ristijos metais ypač siektina apmąstyti Kristaus auką kas sekmadienį sąmoningai dalyvaujant šv. Mišių aukoje. Šalyje, kur 85 nuošimčiai gyventojų yra pakrikštyti katalikais, tikrai dalelė ryžtasi atlikti svarbią krikščionio pareigą ir tikrai švęsti sekmadienį. Tik mažuma supranta, kad tai ne vien nusižengimas įsakymui, bet ir neatlyginamas nuostolis visavertei būčiai.

Ir iš sąmoningo piliečio, ir iš sąmoningo tikinčiojo laukiama pasirengimo aukotis. Šiandien mūsų abejingumas ir neryžtingumas, vengimas sudėti nors dalelę asmeninio labo ir pastangų bendrajam gėriui atveria duris naujam, neregimam priešui. Mahatma Ghandis, iš kurio mokėmės taikaus pasipriešinimo prievartai, išvardijo septynis dalykus, kurie grasina mus sunaikinti. Tai „turtas (įgytas) be darbo; malonumas be sąžinės; išmanymas be asmenybės; verslas be etikos; mokslas be žmogiškumo; religija be aukos ir politika be principų“. Šias tiesas apie žmogų mums reikia įsidėmėti, nes jos nuodija mūsų orią egzistenciją ir čia, Lietuvoje.

Kiek daug mūsiškių siekia greit ir lengvai pralobti – o kieno gi sąskaita? Kiek daug leidžiasi į sąžinės neribojamus malonumus, neatsižvelgdami į padarinius, kurie žeidžia šeimas ir visą tautą; kiek nukenčia nuo verslininkų, kurie pasižymi etikos stoka ir apskriai išnarstę įstatymų peripetijas lieka nebaudžiami, nors nusikalsta teisingumui; gyvenimas žinių visuomenėje baugina informacijos pertekliumi, bet dar grėsmingiau, jei žmogus naudojasi ja neatsakingai; mokslininkai imasi tyrimų aplenkdami žmogiškumą – negerbdami gyvybės ir žmogaus orumo nuo pradėjimo momento iki natūralios mirties, dažnai tai įtvirtinama įstatymais; politikai be principų pažada savo rinkėjams viską, žinodami, kad netesės, todėl skatina dar sykį nusivylusių pilietinę apatiją; tikintieji nori įgyti religinę atramą tik trumpai užsukę į bažnyčią ar sinagogą, bet nėra pasirengę aukotis dėl savo tikėjimo kasdieniniame gyvenime.

Sunkiau sergėti savo ir tėvynės laisvę, kai reikia nuolat budėti, kad nematomas priešas tarp mūsų ir mumyse neįveiktų tos aukos dvasios, kuri atnešė laisvę ir vienintelė gali ją išlaikyti, išplėsti, įkūnyti.

Turime budėti, kad leidžiami įstatymai apsaugotų ne tik valstybės, bet ir žmogaus orumą.

Turime budėti, kad tikėjimo, kuris mums parodo tikrosios aukos pavyzdį ir jo vietą gyvenimo slėpinyje, neužgožtų apatija ir apatingumas.

Turime dalyvauti budėjime ir aukoje tų, kurių kančia ir mirtis Sausio 13-ąją padėjo mūsų laisvo krašto pamatus.

Baigsiu *Ateitininkų himno* žodžiais, kurie kviečia budėti, kviečia darbuotis savo širdies lauke ir aukotis dėl tėvynės ateities:

Ateitį regim tėvynės laimingą,
Šviečia mums kryžius ant mūs vėliavos.
Stokime drąsiai į kovą garbingą,
Dirbkim, kovokime dėl Lietuvos“.

Kiti renginiai

Sausio 13-osios aukos taip pat buvo pagerbtos Antakalnio kapinėse. Išvakarėse buvo uždegti laužai Nepriklausomybės aikštėje, prie televizijos bokšto ir kitose vietose, kur 1990 metų sausio mėnesį budėjo laisvės gynėjai., Šv. Jonų bažnyčioje surengtas tradicinis koncertas *In Memoriam*.

-sm-

Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas

Sausio 11 d. Palaimintojo Jurgio Matulaičio seminarijoje Marijampolėje įvyko pirmasis šiais metais bendras Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas. Jame dalyvavo Maskvos arkivyskupas metropolitas Tadeusz Kondrusiewiczus.

Svečias papasakojo apie Katalikų Bažnyčios padėtį Rusijoje, kur apie 600 tūkst. katalikų sudaro labai mažą gyventojų dalį. 90 procentų jiems patarnaujančių kunigų yra užsieniečiai iš 22 šalių. Sostinėje Maskvoje kas sekmadienį aukojamos 27 Mišios 12 kalbų, tarp jų – ir lietuviškai. Vietos lietuviams šiuo metu patarnauja Vilkaviškio vyskupijos kunigas Petras Blaževičius. Arkivyskupas minėjo, kad religijos mokymas mokyklose yra uždraustas, kalbėjo apie nelengvus santykius su Stačiatikių Bažnyčia ir sunkumus, kylančius norint atsiimti senus pastatus ar gauti leidimą statyti naujus. Kita vertus, ganytojas džiaugėsi ir pasiektais rezultatais, pavyzdžiui, jau išėjusiais penkiais Katalikų Bažnyčios katekizmo vertimo į rusų kalbą leidimais.

Vėliau kai kuriais praktiniais sielovados aspektais pasidalijo du vyskupijos kunigai – Prienų parapijos vikaras kun. Rytis Baltrušaitis ir Vilkaviškio parapijos klebonas prel. Vytautas Gustaitis.

Kun. Rytis Baltrušaitis paminėjo teigiamus programos „Atgaivink“ poslinkius. Tikintieji džiaugiasi, kad jos dėka sąmoningiau dalyvaujama Mišiose, išmokta melstis pasitelkiant Šventąjį Raštą ir pagyvėjo asmeninė malda, susiformavo kelios maldos grupelės. Ketverius metus veikianti suaugusiųjų maldos grupė platina religinę literatūrą, organizuoja adoracijas. Daug dėmesio Prienuose skiriama įvairių grupių katechezėi. Nuolat dirbama su katechetais, Šventojo Rašto skaitovais. Liturginės katechezės temomis kalbama prieš sekmadienio Mišias, rašoma vietinėje spaudoje.

Vaikai sakramentams rengiami nuo rugsėjo iki birželio mėnesio. Grupelės turi po palaimintą žvakę, kurią kiekvieną savaitę į savo namus parsineša vis kitas vaikas, kviesdamas visą šeimą kas vakarą ar bent keletą kartų prie jos susiburti bendrai maldai. Kartą per savaitę renkama į parapijos namus, o sekmadieniais dalyvaujama Mišiose. Kartą per mėnesį vyksta speciali katechezė sakramentams besirengiančių vaikų tėvams. Pirmąjį advento sekmadienį šios vaikų grupelės prisistato parapijai. Vaikai išdailija parapijiečiams pačių pagamintas gėles su savo vardu bei nuotrauka, o tokį žiedą gavęs žmogus per visą pasirengimo laikotarpį asmenine malda palydi konkretų sakramentams besirengiantį kandidatą. Atskirai dirbama su Mišių patarnautojais, su vaikais, norinčiais tapti rožinio ir škaplierių draugijos nariais, o jauniausiems – nuo trejų iki šešerių metų – skirta šeštadieninė mokyklėlė. Parapijoje veikia grigališkojo choralo grupė. Prie „Žiburio“ gimnazijos glaudžiasi kun. Ryčio Baltrušaičio vadovaujama Krikščioniškojo teatro studija, vaidinimui pasirenkanti kūrinis, keliančius gyvenimo prasmės klausimą, bylojančius apie žmogaus santykį su savimi, kitais žmonėmis ir Dievu.

1904 m. bažnyčia buvo atnaujinta pačių tikinčiųjų, minint Marijos Nekaltojo Prasidėjimo dogmos paskelbimo 50 m. jubiliejų. Prasidėjus II pasauliniam karui, bonifratų vienuolija atšaukė savo brolius, todėl 1947 m. vysk. M. Reinys pakvietė Vargdienių seseris įsikurti buvusiam vienuolyne. 1949 m. bažnyčia uždaryta, vienuolyne įrengti butai, bažnyčioje – koncertų salė. 1990 m. restitucijos aktu ansamblis sugrąžintas Vilniaus arkivyskupijai. Po penkerių metų arkivyskupas A. J. Bačkis pavedė Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių vienuolijai ansamblį restauruoti ir veikti pagal jų steigėjo pal. Jurgio Matulaičio dvasią.

2001 m. pašventintas socialinės pagalbos centras, o 2004 m. spalio 16 dieną kardinolas A. J. Bačkis pašventino restauruotą vienuolyną. Už geriausiai restauruotą Vilniuje paminklinį statinį Vargdienių seserų kongregacijai buvo įteikta Šv. Kristoforo statulėlė.

Seserys plačiai atvėrė duris visuomenei. Vienuolyne įrengtoje talpioje salėje, iš kurios veda laiptai į stebuklingąjį šaltinį, organizuojami įvairūs renginiai, rekolekcijos, minėjimai. 2004 m. gruodžio pradžioje Vargdienių seserys surengė Marijos Nekaltojo Prasidėjimo dogmos paskelbimo 150 metų jubiliejui skirtą tridienį. Kartą per mėnesį poetai, literatai, filosofai skaito savo pamėgtą poeziją (poezijos vakarų „Mano antologija“ kuratorius Antanas Gailius). Čia vyksta koncertai, susikauptimo vakarai, kun. Juozapas Minderis penktadienio vakarais kalbasi su tikinčiaisiais Šventojo Rašto temomis. Po kultūrinių vakarų susirinkusieji dar pasilieka pabendrauti. Čia noriai lankosi pensininkai ir prezidentūros tarnautojai, profesoriai ir studentai, lietuviai ir kitataučiai.

-sm-

Iš Zarasų parapijos gyvenimo

Gyvasis rožinis

Jau antrus metus Zarasų parapijoje vykdomas maldos apaštalavimas. 30 žmonių melsdavosi įvairiomis parapijiečių per kleboną pasiūlytomis intencijomis. Sausio 2 d. Panevėžio vyskupijos Gyvojo rožinio 25 metų sukakties proga parapijoje atkurta

Gyvojo rožinio draugija. Dabar joje yra 14 grupių, vienijančių 280 maldininkų. Meldžiamasi ne tik bendromis Bažnyčios, bet ir individualiomis parapijiečių intencijomis. Šiomet numatyta aktyviau įsitraukti į Mišių liturgiją, vasaros metu organizuoti bažnyčioje adoraciją, rūpintis ligotais maldininkais.

Parapijos laikraštėlis

Prieš Kalėdas Zarasų bažnyčioje pasirodė atskiras parapijos laikraštėlis, prieš 3 metus ėjęs kaip rajoninio laikraščio „Zarasų kraštas“ priedas. Jame skaitytojas ras ganytojų žodį, parapijos gyvenimo aktualijas ir svarbią informaciją kiekvienam tikinčiajam. Laikraštėlį leidžia Parapijos pastoracinė taryba, globojama klebono.

Naujai nušvitusi bažnyčia

Parapijiečius džiugina neseniai baigtas pirmasis Zarasų bažnyčios remonto darbų etapas – atnaujinti bažnyčios fasadai, pakeista bokštų skarda. Zarasų dekanas kun. Remigijus Kavaliauskas dėkingas visiems koku nors būdu prisidėjusiems prie bažnyčios remonto darbų, ypač Panevėžio vyskupijos kurijai, vysk. Jonui Kauneckui ir Zarasų savivaldybei, skyrusiems pinigų remontui, Aloyzo Grigolos vadovaujamai statybininkų brigadai bei aktyviems parapijiečiams.

Atnaujinta Marijos legiono veikla

Zarasuose vėl atnaujinta Marijos legiono veikla. Marijos legionas buvo įkurtas 1999 m., tačiau dėl tam tikrų sutrikimų prezidiumo veikla buvo nutraukta beveik 2 metus. Maldininkų, kurie kasdien meldėsi ir kalbėjo rožinį, dėka prezidiumo veikla vėl atsikūrė. Marijos legiono pirmininke išrinkta Genė Stunžėnienė, dvasios vadu paskirtas kun. Antanas Zulonas. Šiuo metu 6 aktyviosios Marijos legiono prezidiumo narės kas savaitę renkasi apsarstyti atliktų savaitinių darbų. Marijos legionieriai lanko ligonius, senelių namų globotinius, šeimas, kviečia kalbėti rožinį, meldžiasi įvairiomis intencijomis.

-krk-

Keliais žodžiais

Vilkaviškis. Sausio 13 d. Vilkaviškio katedroje paminėta Laisvės gynėjų die-

Prel. Vytautas Gustaitis papasakojo apie sielovadines pastangas ir ieškojimus Vilkaviškyje. Itin pabrėžta parapijos kunigų tarpusavio sutarimo, bendradarbiavimo, darniai veikiančios komandos subūrimo svarba. Prelatas supažindino su jau penkti metai visame dekanate vykstančia 10–12 klasių mokinių rengimo šeima iniciatyva. Per šį laiką specialius kursus savanoriškai išklaušė per 600 moksleivių. Vilkaviškyje sekmadienio Mišiose skaitinius skaito daugiau kaip 40 pasauliečių, kurie patys susiorganizuoja ir stengiasi deramai atlikti šią jiems patikėtą misiją. Viena iš konkrečios artimo meilės išraiškų yra parapijoje veikianti vargšų valgyklėlė. Prel. Vytautas Gustaitis taip pat pasidalijo mintimis apie tai, kad pirmąją Komuniją vaikai priimtų apsirengę vienodu liturginiu drabužiu – albomis.

Paskutinį praėjusių metų mėnesį bendrą Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimą pakeitė vyskupo susitikimai atskiruose dekanatuose su juose dirbančiais kunigais. Buvo pristatytos Lietuvos Vyskupų Konferencijos parengtos Eucharistijos metų šventimo gairės, aptarti parapiinės katechezės, dvasinių pašaukimų ugdymo, bažnytinio meno vertybių apsaugos ir kiti aktualūs klausimai.

-apn-

Kunigų nuolatinio ugdymo konferencija Panevėžyje

Sausio 10 d. Panevėžio kurijoje surengta Panevėžio vyskupijos kunigų nuolatinio ugdymo konferencija. Pranešimą apie Bažnyčios ir parapijų juridinius reikalus skaitė Lietuvos Vyskupų Konferencijos juridinis referentas Vygantas Malinauskas. Antroje konferencijos dalyje Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas pateikė šių metų pastoracijos programą.

Teisininkas Vygantas Malinauskas supažindino su esmine valstybės pozicija Katalikų Bažnyčios atžvilgiu finansų politikos klausimais. Kalbėdamas apie parapijose privalomą vesti buhalterinę apskaitą, jis pabrėžė, kad pajamos ir išlaidos turi būti pagrįstos čekiais, sąskaitomis faktūromis, kasos pajamų orderiais. Už anonimiškai gautą paramą atsiskaityti nebūtina.

Dar kartą diskutuota dėl gyventojų 2 proc. paramai skiriamų mokesčių. Į poleminius klausimus, kaip biudžetines organizacijas galima prilyginti ne pelno siekiančioms visuomeninėms organizacijoms, tarp jų ir Bažnyčiai, atsakymo nėra. Apžvelgti kiti finansų tvarkymo aspektai. Susirinkę kunigai prelegentą nemažai klausinėjo.

Antroje susitikimo dalyje vysk. Jonas Kauneckas, pristatydamas pastoracijos programą, priminė šių metų vizitacijų tvarką. Apsilankymo metu tikrinamos Mišių vedimo, pajamų ir išlaidų, Krikšto, jungtųjų ir laidotuvių knygos. Jau išigali tvarka, kad pirmąją Komuniją priimti leidžiama tik savo parapijose, krikšto knygoje padarant atitinkamą įrašą. Keletą dienų prieš vizitacijas Katechetikos ir Jaunimo centrų darbuotojai, taip pats vyskupas susitinka su bendruomenėmis, maldos grupėmis. Ganytojas šiais Eucharistijos metais kvietė aktyviau įsitraukti į „Alfos“ programą, dekanatuose ir mokyklose organizuoti piešinių konkursus. Aptarti buvo ir kiti bendrieji reikalai.

-kad-

Šeimų šventė Šiauliuose

Sausio 9 d. Šiaulių vyskupijos tikintieji susirinko į kasmetinę šeimų šventę „Šeima – langas Dievo žvilgsniui“. Iškilmės prasidėjo 11 val. Šiaulių kated-

roje, kur šv. Mišias, skirtas ir Kristaus Krikšto šventei, aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Per pamokslą vyskupas pabrėžė artimą ryšį, jungiantį šeimą ir Krikštą. Šeimos gyvenimas, anot ganytojo, be Krikšto sakramento būtų neisavertis. Vyskupas taip pat pabrėžė Santuokos sakramento svarbą šeimos gyvenime. Sutuoktiniai buvo pakviesti atnaujinti Santuokos sakramento priesaiką, kad šeimos būtų ištikimos, garbingos ir šventos.

Po Mišių iškilmingą eiseną dūdų orkestras vedė į „Saulės“ kino ir kultūros centrą, kur buvo tęsiama šventinė programa. Renginio įkvėpėjas vyskupas Eugenijus Bartulis šeimą palygino su mažąja šventove, kur tyloje, meilėje ir nepaprastame džiaugsme auga ir stiprėja mūsų tautos jaunoji karta. „Šis mūsų susitikimas tegu dar labiau paskatina kiekvieną augti tikėjime, meilėje ir šventume“, – linkėjo šventės dalyviams vyskupas.

Šeimų judėjimo pradininkė Nijolė Liobikienė akcentavo vyro ir moters ryšį šeimoje. „Šeima yra gyvas derinys: pulsuojantis, besikeičiantis, nes atsiranda vaikai, jie auga, eina į mokyklą, tampa paaugliais, galų gale išeina iš namų. Visais šiais gyvenimo etapais vyro ir žmonos ryšys yra pats svarbiausias“, – sakė docentė, linkėdama ištvermės, nes, jos teigimu, daug svarbiau yra abiem sutuoktiniams įkopti į Šatriją nei vienam iš jų pasiekti Everesto viršūnę.

Kunigas tėvas Algimantas Gudaitis SJ kvietė susirinkusiuosius pamatyti šalia esantį ir kartu veikti norintį Dievą. Kaip Dievas kiekvieną žmogų mato kaip asmenį ir duoda jam erdvę bei laisvę, taip ir mes turėtume, būdami kartu, palikti erdvės kitam.

Šiaulių miesto meras Vytautas Juškus ragino auklėti jaunąją kartą katalikiška dvasia ir linkėjo visokeriopos sėkmės šeimose.

Sveikinimus, kalbas, linkėjimus puošė įvairiaspalvė meninė programa. Senovinėmis lietuvių giesmėmis džiugino Šv. Cecilijos ansamblis, vadovaujamas Rolandos Kalakauskienės. Dainavo Remigijaus Adomaičio vadovaujamas berniukų ir jaunuolių choras „Dagilėlis“. Jaunimo studija pradžiugino mažuosius atgijusia pasaka ir pakvietė vaikus kartu ieškoti pabėgusio Bebenčiuko. Smagiai nuteikė choreografinio kolektyvo „Želmenėliai“, vadovaujamo Aldonos Masėnienės, šokiai. Meilės svarbą santuokoje išklėle Šiaulių dramos teatro aktoriai, vaidinę „Tevjė pienininkas“ ištrauką. Širdimi klausytis bei pamatyti spalvas kvietė spalvų muzikos orkestras „Goda“, vadovaujamas Natalijos Pugačienės ir Ilonos Budovaitės.

Šventės pabaigoje vysk. E. Bartulis ragino maitinti savo šeimas, savo vaikus „gyvą duoną, nužengusia iš dangaus“, idant jie būtų tvirti, mąstantys, laimingi žemiškojo gyvenimo kelionėje. Paskutine giesme susirinkusieji linkėjo vieni kitiems Dievo palaimos.

-irat-

Vilkaviškio dekanato Jaunimo dienos Pilviškiuose

Sausio 8–9 d. Pilviškiuose vyko jau antri metai organizuojamos Vilkaviškio dekanato Jaunimo dienos. Jas planuojama rengti vis kitoje dekanato parapijoje. Šiamešio renginio pavadinimas „Mes atėjome Jo pagarbinti“ (Mt 2, 2) toks pat, kaip ir šių metų rugpjūčio mėnesį Kelne (Vokietija) vyksiančių Pasaulio jaunimo dienų šūkis. Mat vienas iš dekanato jaunimo susibūrimo tikslų ir buvo mažesniame būryje pasirengti artėjančiam pasauliniam forumui. Į šventę Pilviškiuose susirinko apie 130 dalyvių. Jie išsipareigojo laikytis Jaunimo dienų konstitucijos: karštai mylėti visus da-

na. Šv. Mišias už Tėvynę aukojęs Vilkaviškio dekanas prelatas Vytautas Gustaitis pamokslo žodžiais kvietė laisvės sampratą brandinti savo širdyse, melstis už Tėvynę ir stiprinti ją savo darbais. Giedojo Vilkaviškio katedros ir Kultūros centro mišrus choras.

-bn-

Kaunas. Sausio 23 d. Kauno arkivyskupijos muziejuje, kardinolo Vincento Sladkevičiaus memorialinio buto svetainėje, paminėtos monsinjoro Alfonso Svarinsko gimimo 80-osios ir kunigystės 50-osios metinės.

Dėl Gabriele Amorth knygos „Nauji egzorcisto pasakojimai“ pratarmės lietuviškajam leidimui

2004 m. lietuviškai pasirodė antroji Gabriele Amorth knyga „Nauji egzorcisto pasakojimai“, ją išleido Dialogo kultūros institutas. Tikriausiai ne vieną kataliką skaitytoją nustebino autoriaus pozicijos pačioje knygoje bei jo pacituotų minčių leidėjų pridėtoje pratarmėje nesuderinamumas. Mūsų nuomone, ši knyga galėtų būti naudinga mūsų visuomenei, nes šiandien gausu žmonių, aktyviai ieškančių išsigelbėjimo okultinėse praktikose. Todėl pasidomėjome, kaip galėjo atsitikti, kad lietuviškoje pratarmėje pacituota autoriaus nuomonė prieštarauja svarbiausioms knygos mintims ir glumina Lietuvos ganytojų autoriteto neigimu. Kreipėmės į autorį, prašydami jo paaiškinti šias aplinkybes. Gavome atsakymą, kurį būtų prasminga žinoti visiems skaitytojams bei tiems, kurių pastoraciniame darbe ši knyga galėtų praversti. Pateikiame kun. Gabriele Amorth laiško ištraukos vertimą:

„Apie antrosios mano knygos pratarmėje minimą Leną Lolišvilį aš nieko nežinau ir nesu girdėjęs apie jos veiklą. Su minimu asmeniu aš nedalyvavau jokiuose maldos susitikimuose nei konferencijose. Kaip gali leidėjai taip tiesmukai teigti, jog buvau teigiamai atsiliepęs apie šį asmenį? Tai stebina ir skaudina. <...> Aš iš tiesų labai apgailėstauju dėl šio nesusipratimo, pasklidusio tarp jūsų žmonių“.

Katalikų evangelizacijos centras

*Nauji leidiniai***Aurelijus Augustinas.**

Išpažinimai. – Vilnius: Aidai/ALK, 2004. – 470 p.

Augustinas – stebinantis filosofas ir virtuoziškas pasakojimo meistras. Aistringa atmintis jam dera su nuoseklia refleksija. Dievui ir Skaitytojui Augustinas atskleidžia savo ilgesio ir meilės istoriją, galutinės prasmės paieškas ir pažeria daugybę žmogaus prigimties išvalgų, kurias Vakarų kultūroje kiekviena karta apmąsto iš naujo. Per šešiolika amžių nuo Augustino atsivertimo nebuvo meto, kuomet Išpažinimai nebūtų turėję svarios įtakos intelektiniam, dvasiniam ir kultūriniam gyvenimui.

Naujas ir pirmą kartą pilnas (nuo I iki XIII knygos) prof. Eugenijos Ulčinaitės ir Vaidilės Stalioraitytės vertimas aiškiai ir įtaigiai perteikia šios pirmosios krikščioniškos autobiografijos mintis.

Knygą natūraliai papildė Posidijaus liudijimas – Augustino gyvenimas, iki šiol niekad lietuviškai neskelbta pirmoji Augustino biografija, parašyta jo artimo mokinio.

Christoph Schönborn. Mylėti Bažnyčią: popiežiaus gavėnios rekolekcijos. – Leidykla „San Paolo“, Panevėžio katechetikos centras, 2005. – 168 p.

Šios knygos tekstai atsirado po rekolekcijų, kurias arkivyskupas Schönbornas vedė 1996 m. Vatikane. Rekolekcijose dalyvavo ir Šventasis Tėvas. Penkiuose knygos skyriuose mąstoma apie Bažnyčią kaip tikinčiųjų gyvenimo bendrystę su Jėzumi Kristumi. Tikintiesiems pateikiama meditacinė eklesiologija apie tai, ką Bažnyčia kalba apie save ir kas žinoma iš Rašto bei tradicijos. Tai tikslus dabartinės situacijos apibrėžimas, primenantis Bažnyčios misiją ir žodžiais išsakantis tikinčiųjų bei kunigų pašaukimą žvelgiant į trečiąjį mūsų laikmečio tūkstantmetį.

lyvius ir savanorius, kuo daugiau šypsotis ir džiaugtis, nevaikščioti paniurę ar susiraukę.

Sausio 8-osios, šeštadienio, rytą iš Pilviškių vidurinės mokyklos į bažnyčią giedodama ir dainuodama pajudėjo jaunimo eiseną. Renginio pradžios šv. Mišias kartu su Vilkaviškio vyskupu Rimantu Norvila koncelebravo Vilkaviškio parapijos vikaras kun. Nerijus Žvirblis. Per pamokslą vysk. R. Norvila pabrėžė, kaip svarbu bendraminčių būryje išgyventi vienybę su Dievu ir taip pasisemti jėgų tikėjimui liudyti abejingoje, „šaltoje“ aplinkoje, nesusvyruoti pašaipų ir kitokių išbandymų akivaizdoje.

Po oficialaus Jaunimo dienų atidarymo aštuoniose grupėse vyko teminiai užsiėmimai. Kauno medicinos universiteto doktorantas Ramūnas Aušrotas kalbėjo apie atsakingą meilę, psichologė Asta Grigšaitė apžvelgė tarpasmeninius vaikų santykius. „Sniego gniūžtės“ atstovai supažindino su šia programa ir jos tikslais. Irmos Maurienės grupelėje jaunimas gamino popierinius angelus, kuriuos sekmadienį dalijo žmonėms. Nijolė Černauskienė pristatė regionų šokių tradicijas, o Rasa Būdaitė supažindino su liturginiais šokiais. Benita Mincevičiūtė padėjo peržvelgti, kokius pėdsakus praėjusiais metais širdyse paliko Dievas ir žmonės. Su viena grupele bendravo vysk. Rimantas Norvila. Plojimais sutiktas ir klausimais apibertas Gediminas Jaunius iš „TV pagalbos“, nors ir karščiuodamas, atvyko į renginį, kad paliudytų, jog ir daugelio žinomai žvaigždei Dievas bei tikėjimas nėra svetimi.

Sutemus per miestelį nužygiavo fakelais nešina jaunimo kolona. Bažnyčioje, degant gausybei žvakių, skambėjo muzika, buvo demonstruojamos skaidrės taikos tema, o jaunimas ant lapelių rašė savo jausmus ir mintis. „Kad taika ir šviesa laikytųsi pasaulyje, pirmiausia ji turi apsigyventi mano širdyje“, – panašūs pamąstymai liko prisegti prieangyje, turint viltį, kad juos pasiskaitys vėliau į šventovę ateisiantys žmonės.

Paskutinę, linksmąją šeštadienio programos dalį su įvairiomis užduotimis ir konkursais vedė Kauno valstybinio akademinio dramos teatro darbuotojas Arūnas Žemaitaitis. Parapijų jaunimas, pasiskirstęs į grupes, kolektyviai piešė, kaip jie įsivaizduoja dekanatą. Jaunimas pavaizdavo jį visa apglėbiančiose Tėvo rankose.

Sekmadienio rytą jaunimas mažais būreliais pasklido į gatves. Belsdamiesi į namų duris ir įteikdami savo rankų darbo angelus, jaunuoliai vietiniams gyventojams priminė Evangelijos kvietimą eiti į pasaulį ir skelbti Gerąją Naujieną. Žmonės geranoriškai priėmė šiuos jaunuosius Evangelijos šauklius, kai kas pavaišino arbata. Po to visi dalyvavo šv. Mišiose, kurias aukėjo Vilkaviškio parapijos klebonas prel. Vytautas Gustaitis ir vietos klebonas kan. Antanas Žukauskas.

Renginio metu veikė vietinis paštas. Jaunimo dienų dalyviai vieni kitiems galėjo parašyti draugiškus laiškus. Nuotaikos, jausmai taip pat atsispindėjo kiekvienam prieinamame ir abi dienas pildytame sienlaikraštyje. Giesmėmis Viešpatį šlovinti padėjo Kybartų parapijos katalikiško jaunimo centro giesmininkai.

Pagrindiniu renginio varikliu buvo Vilkaviškio parapijos vikaras kun. Nerijus Žvirblis, kuriam ištikimai talkino moksleivis Eimantas Brazaitis, mokytoja Eglė Žvingilaitė, klierikas Linas Baltrušaitis, sesuo Bernadeta Mališkaitė SJE ir kiti.

-bn-

JĖZAUS GUNDYMAI

I gavėnios sekmadienis (A)

Pr 2, 7–9; 3, 1–7; Rom 5, 12–19; Mt 4, 1–1

Liturginį gavėnios metą Bažnyčia pradeda primindama Jėzaus pasninką ir gundymus. Šventojo Rašto tyrėjai negali nurodyti, kokiais šaltiniais rėmėsi evangelistai aprašydami Jėzaus gundymus. Šių pasakojimų istoriškumas, laikantis mūsų dienų to žodžio sampratos, sunkiai tikėtinas. Vyrauja nuomonė, kad šių apsakymų motyvas – teologinis. Tai noras labiau atskleisti Jėzaus žmogiškąją prigimtį. Pasak Laiško žydams: „Mes gi turime ne tokį vyriausiąjį kunigą, kuris negalėtų atjausti mūsų silpnybių, bet, kaip mes, visai mėgintą, tačiau nenusidėjusį“ (Žyd 4, 15).

Pagundos – kasdienis mūsų gyvenimo palydovas. Štai apaštalas Paulius skundžiasi: „Kaip vidinis žmogus aš žaviuosi Dievo įstatymu. Deja, savo sąnariuose jaučiu kitą įstatymą, kovojantį su mano proto įstatymu“ (Rom 7, 22–23). Šv. Jonas labai taikliai nurodo žmogiškųjų pagundų ištakas: „Visa, kas pasaulyje, tai kūno geismas, akių geismas, gyvenimo puikybė“ (1 Jn 2, 16). Ir Jėzus išgyvena šią žmogiškąją tikrovę.

Pirmoji pagunda, kurią Jėzus patiria tyruose, yra duonos alkis. „Išpasninkavęs keturiasdešimt dienų ir naktų, jis buvo alkanas“. Šėtonas jam primena duoną, kuri jam – Dievo sūnui taip lengvai pasiekiamą. Jam užtektų tik žodžio, ir akmenys virstų duona. Jėzus, užuot leidęs su šėtonu į derybas, duoda žmonijai lemtingą pamokymą: „Žmogus gyvas ne vien duona, bet ir kiekvienu žodžiu, kuris išeina iš Dievo lūpų“.

Duona šiuo atveju yra visų mūsų kūniškųjų poreikių simbolis. Deja, pasaulyje duonos rūpesčiai dažnai pareikalauja viso mūsų dėmesio. Per darbus ir rūpesčius prarandame savo buvimo prasmės pojūtį. Bėgame, skubame, kol gyvenimo šalna netikėtai pakanda, o mūsų duona ir mūsų būstas lieka kitiems. O, kad rami būtų mūsų širdis, kad pasitenkintų tuo, ką turime, tuo, ką suvalgome, ką sunaudojame. Kokie savi mums Augustino žodžiai: „Dieve, nerami mūsų širdis, kol nepailsės tavyje“. Bet, deja, užuot Dievo ieškoję, dažnai visas jėgas skiriame duonai. Ateistinio režimo laikais dažnai svarstydavome, ką pasirinkti – duoną ar Dievo žodį, kitaip tariant, tarnybą ar Bažnyčią. Vienas Dievas težino, kiek tuomet, tarnaudami bedieviškam režimui, buvome kalti, kiek silpni. Bet ar turime kuo pasiteisinti šiandien? Statistika rodo, kad vos 10 proc. mūsų krašto katalikų deramai švenčia Viešpaties dieną. Kristaus atsakas šėtonui teprimena mums Dievo žodžio reikšmę mūsų gyvenimui. Tai liečia ir mūsų asmeninį gyvenimą, ir mūsų tautą, ir visą pasaulį. Žmogus gyvas ne vien duona!

Gavėnios pradžia tepaskatina pažvelgti į savo sąžinę, ar dėl geresnio duonos kąsnio nenuvertiname Dievo žodžio? Vėliau, Kalno pamoksle, Kristus sakys: „Jūs pirmiausia ieškokite Dievo karalystės ir jo teisybės, o visa tai bus jums pridėta“.

Šėtonas, pralaimėjęs pirmąjį puolimą, surengs dar vieną ataką. Jis gerai pažįsta žmones, jis žino, kaip lengvai jie pasiduoda puikybei; jis ir pats tapo šėtonu pasidavęs puikybei. Reikia išmėginti šį šventą žmogų, rasi ir jam nesvetima puikybės pagunda? Išrinktoji tauta įsitikinusi, kad Mesijo metas jau yra atėjęs, ir laukia jo pasirodant su nepaprastais darbais. Kodėl nepaakinti Jėzų iškilmingai nužengti į susirinkusią minią tarsi iš dangaus? Tauta taip ištroškusi stebuklų, taip laukia išvadavimo! Kokia džiaugsminga valanda būtų tautai matyti, kaip Dievo pasiuntinys nužengia iš dangaus angelų lydimas! Evangelijoje skaitome: „Dar nusivedė jį velnias į Jeruzalę, pastatė ant šventyklos šelmens ir tarė: „Jei tu Dievo Sūnus, pulk nuo čia žemyn, nes parašyta: „Jis palieps savo angelams sergėti tave, <...> jie nešios tave ant rankų, kad neužsigautum kojos į akmenį“. Ir šį gundymą Jėzus ramiai atremia Šventojo Rašto žodžiais: „Negundyk Viešpaties, savo Dievo!“ Nedera reikalauti stebuklų ten, kur žmogui užtenka jo paties galių – jo proto ir jo rankų.

Kai šėtonas Jėzui parodė viso pasaulio karalystes bei jų didingumą, jis vėl pasakė žodžius, skirtus ne tik tai šėtonui, bet absoliučiai visai kūrinijai: „Viešpatį, savo Dievą, tegarbink ir jam vienam tetarnauk“. Deja, daug krikščionių šiandien šėtonui duoda kitą atsakymą: verčiau tarnauti šėtonui, bet ne Dievui. Laužydami Dievo įsakymus jie piktinasi ir Bažnyčia, ir popiežiumi, ir vyskupais, kad savo mokymo nederina prie jų gyvenimo.

Bažnyčia, pradėdama šventą susikaupimo metą, primena Jėzaus gundymus. Šiame Jėzaus ir šėtono dialoge iš Jėzaus lūpų išgirstame amžiais galiojančius pamokymus: „Ne vien duona žmogus gyvas“. Duok Dieve, kad šventos gavėnios metu jautriau priimtume Dievo žodį, kad išmoktume savo gyvenimą grįsti Dievo žodžiu, kad savo širdis atiduotume tik tam Viešpačiui už kurį nėra didesnio.

O kiek žmonių pasaulyje jeigu ne žodžiais, tai savo darbais meta Dievui iššūkį: „Netarnausiu!“ Jie ieško laimės turtuose, didžiuojasi savo gebėjimais. Tik kai mirtis pažvelgia į akis, jie neramiai blaškosi neradę savo gyvenimo prasmės.

Neseniai konsekruota mūsų tautos šventovė – Prisikėlimo bažnyčia. Ar prisiminę šią šventovę nepamąstome, kad tai yra Dievo mums duotas ženklas. Prisikėlimo šventovės konsekracija sutapo su popiežiaus raginimu atsinaujinti. Todėl jis paskelbė Eucharistijos metus, kad vienydamiesi su savo Viešpačiu atgimtume, kad iš naujo atrastume savo Bažnyčią, kad vėl joje pasijustumė esą bendro Kūno nariai.

Prisiminę Prisikėlimo šventovę, prisiminkime daugelį mūsų krašto šventovių, ant kurių altorių aukojama Kristaus Eucharistinė auka, kurių klausyklose kunigai Kristaus vardu atleidžia nuodėmes, kurių sakyklose skelbiamas Dievo žodis. Nebūkime tik duonos valgytojai. Būkime ir Dievo žodžio klausytojai!

TABORO ŠVIESA

II gavėnios sekmadienis (A)

Pr 12, 1–4; 2 Tim 1, 8–10; Mt 17, 1–9

Norėdami geriau suprasti Jėzaus atsimainymo prasmę, turime grįžti prie jo žodžių apie kančią. Po to, kai Petras visų apaštalų vardu išpažino Jėzaus dievystę, „Jėzus pradėjo aiškinti savo mokiniams turįs eiti į Jeruzalę ir daug iškentėti nuo seniūnų, aukštųjų kunigų ir Rašto aiškintojų, būti nužudytas ir trečią dieną prisikelti“ (*Mt 16, 21*). Apaštalams Jėzus parodo, koks turi būti jo mokinių kelias: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tepasiima savo kryžių ir teseka manimi“ (*Mt 16, 24*).

Praėjus šešioms dienoms po šio pokalbio, Jėzus pateikia apaštalams džiaugsmingą išgyvenimą, apie kurį pasakoja šios dienos Evangelija: „Jis atsimainė jų akivaizdoje. Jo veidas sužibo kaip saulė, o drabužiai tapo balti kaip šviesa“. Ką tuomet patyrė apaštalai, evangelistas išreiškia Petro žodžiais: „Viešpatie, gera mums čia būti! Jei nori, aš padarysiu čia tris palapines: vieną tau, kitą Mozei, trečią Elijui“. Įsidėmėkime, ką sakė Petras: „Gera mums čia būti!“ Petras norėtų, kad šis dvasinis pakilimas niekada nesibaigtų. Jis pasisiūlo padaryti palapines, kad tik ilgiau išliktų ši palaiminga būseną.

Norėdami geriau suvokti šio sekmadienio Evangeliją, privalome ją susieti su Jėzaus žodžiais apie kančią. Atsimainęs ir nušvitęs Jėzus apaštalams atskleidžia kančios vertę ir prasmę. Šis atsimainymas yra padrąsinimas nešti savo gyvenimo kryžių. Bažnyčia šį įvykį primena antrąjį gavėnios sekmadienį, leisdama suprasti, kad gavėnia yra tarsi kopimas į kalną, kurio viršūnėje sutinkame atsimainiusį, prisikėlusį Kristų. Tokiu būdu gavėnia, drauge su Velykų švente, mums tampa tartum krikščioniškojo gyvenimo santrauka. Krikščionio gyvenimas yra kopimas į kalną, kurio viršūnėje mūsų laukia dieviškos palapinės.

Ši diena yra graži proga planuoti, kaip praleisti šventą gavėnios metą. Mums dera prisiminti tuos dieviškuosius malonės šaltinius, kurie padeda tvirtai žengti krikščioniškojo gyvenimo keliu. Šiandien prisiminkime Atgailos sakramentą. Katekizmas kalba apie penkias Atgailos sakramento dalis. Ar jas atsimename, ar jas deramai įvykdome?

Pirmoji dalis – gailestis dėl savo nuodėmių. Bažnyčia kalba apie tobulą ir netobulą gailestį. „Kai gailestis kyla dėl to, kad Dievą mylime labiau už viską, jis vadinamas „tobulas“. Toks gailestis (ir be išpažinties) atleidžia lengvasias nuodėmes; juo gaunamas ir sunkiųjų nuodėmių atleidimas, jei tvirtai pasiryžtama, kai tik bus galimybė, atlikti sakramentinę išpažintį“ (KBK 1452).

„Gailestis, kuris vadinamas „netobulas“, taip pat yra Dievo dovana, Šventosios Dvasios poveikis. Toks gailestis kyla apsvarsčius nuodėmės bjaurumą arba iš amžinojo pasmerkimo baimės“ (KBK 1453). Ir netobulas gailestis yra pakankamas, kad žmogus galėtų artintis prie klausyklos ir gauti kalčių atleidimą.

Antroji Atgailos sakramento dalis – sąžinės apyskaita. Rekomenduojama prisiminti dešimtį Dievo įsakymų, penkis Bažnyčios įsakymus, Didįjį Dievo ir artimo įsakymą. Nuodėme reikia laikyti ne tik atliktą veiksma, bet ir nedorus geismus, kai jiems pritariama.

Apžvelgę savo nuodėmes turime tvirtai pasiryžti nekartoti to blogio, kurį esame padarę. Tai trečioji atgailos dalis. Ne kartą skundžiamės, kad po išpažinties mūsų nuodėmės vėl kartojasi. Priežastis dažniausia esti ta pati: trūko tvirto ryžto taisyti.

Ketvirtoji Susitaikinimo sakramento dalis – nuodėmių išpažinimas. Tai esminė šio sakramento dalis. Reikia išpažinti visas sunkiasias nuodėmes: ne tik atliktas, bet ir tas, kurios nepadarytos, bet geistos, norėtos. Tai ypač galioja devintam ir dešimtam Dievo įsakymui. Nors griežtai nereikalaujama išpažinti visas mažąsias nuodėmes, bet tai labai patariama. Tai naudinga mūsų dvasinei pažangai.

Sunkių nuodėmių sąmoningas nuslėpimas ne tik neatneša norėto kalčių atleidimo, bet mūsų kaltumą dar padidina. Jeigu jau kam pasitaikė šventvagiška išpažintis, jis privalo skubėti kuo greičiau nuoširdžiai atverti kunigui savo sąžinę. Nesidrovėk to padaryti. Juk tavo gėda – ne išpažintis, bet nuodėmė, kurią nori nuplauti. Kad kalčių išpažinimas žmogaus nepažeidžia, suprato net pagonys. Antai Seneka yra pasakęs: „Savo kalčių išpažinimas gydo žmogaus sielą“. Dažnai mus vargina abejonės – didelė ar maža nuodėmė? Tebūna mums žinomi trys didelės nuodėmės kriterijai. Pirma – tai akivaizdus nusikaltimas, antra – atliktas sąmoningai, trečia – atliktas laisva valia.

Paskutinė Atgailos sakramento dalis – atsilyginimas. Naujajame katekizme apie tai sakoma: „Daugelis nuodėmių padaro žalos artimui. Reikia daryti visa, kas įmanoma, jai atitaisyti (pavyzdžiui, grąžinti pavogtus daiktus, sugrąžinti gerą vardą tam, kuris buvo apšmeižtas, atlyginti skriaudą). To reikalauja ir paprastas teisingumas. Be to, nuodėmė pažeidžia ir susilpnina patį nusidėjėlį, taip pat jo santykius su Dievu ir artimu. Išrišimas pašalina nuodėmes, bet nepašalina nuodėmės sukeltos netvarkos. Pakilęs iš nuodėmės, nusidėjėlis dar turi atgauti visišką dvasios sveikatą. Jis turi padaryti dar šį tą savo nuodėmėms atitaisyti“ (KBK 1459).

Paprastai atlikus išpažintį kunigas paskiria „atgailą“. Tai gali būti malda, tam tikra auka, gailestingumo darbai. Labai sėkminga priemonė, galutinai panaikinti visas nuodėmių pasekmes, yra atlaidai, Bažnyčios skiriami už įvairius nuopelningus darbus.

Gavėnios metas mums tebūna kopimas į Taboro kalną. Kopti į kalną visada nelengva, bet neskaičiuokime savo žingsnių. Rūpestingai švęskime sekmadienius, suraskime progų paadoruoti Švenčiausiąjį Sakramentą, dalyvaukime rekolekcijose, pasinaudokime Atgailos sakramentu, kad Velykų sekmadienį jau būtume to kalno viršūnėje su prisikėlusiu Viešpačiu.

GYVASIS VANDUO

III gavėnios sekmadienis (A)

Iš 17, 3–7; Rom 5, 1–2. 5–8; Jn 4, 5–42

Šios dienos skaitiniuose kalbama apie vandenį. Mūsų religiniame gyvenime vanduo užima itin reikšmingą vietą. Vandeniui esame pakrikštyti, vandeniui kunigas mus šlaksto prieš šv. Mišias, vandeniui šventinami mūsų namai, kryžiai, paveikslai. Šv. Mišių metu vandens lašelis pilamas į aukojamą vyną, vandeniui nuplaunamos Mišias aukojančio kunigo rankos.

Kristus, kalbėdamas su samariete, vandens įvaizdį pasitelkia išreikšti vienai svarbiausių mūsų tikėjimo tiesų apie Dievo malonę: „Kiekvienas, kuris geria šitą vandenį, vėl trokš, o kas gers vandens, kurį aš jam duosiu, tas netrokš per amžius“. Tik Dievo malonės vanduo jau šiame gyvenime nuramina žmogaus širdį, o po mirties užtikrina amžiną bendrystę su amžinuoju Dievu.

Mokslininkai teigia, kad Sacharos dykumą galima būtų paversti gražiausiais žydinčiais sodais, derlingais laukais, žaliuojančiomis plantacijomis, jeigu tik pavyktų išspręsti vandens stygiaus problemą. Deja, kol kas nėra tokio projekto, kuris įgalintų giluminį Sacharos vandenį pakelti į paviršių ir atgaivinti saulės iškepintą dykumą.

Vanduo ne tik gaivina, bet ir valo. Kuomet vasaros karščiai ištisas savaites kepina žemę, mūsų pievas, medžius ir gėles apdengia dulksės. Liūdnam žiūrime į pilkuojančias pakeles. Pilka žolė, pilki medžiai, pilki žiedai – viskas pilka. Ir kaip viskas pasikeičia, kai gaivinantis lietus atgaivina karščio iškamuoatą augmeniją. Vanduo nuplauna dulkes, ir vėl viskas sužaliuoja, atgyja, tarsi burtininkui mostelėjus lazdele.

Kadaise pranašas Izaijas Dievo vardu kvietė: „Visi, kurie trokštate, ateikite prie vandens! Teateina ir tie, kurie pinigų neturi! <...> Ieškokite Viešpaties, kai galima jį rasti; šaukitės jo, kai jis arti! Tepalieka nedorėlis kelią ir nusidėjėlis – savo kėslus!“ (Iz 55, 1; 6–7).

Išties geru laiku Bažnyčia skaito Evangeliją apie gaivantį vandenį. Gavėnia skirta mūsų dvasiniam atsigaiviniui. Bažnyčia šiuo laiku rengia Atgailos pamaldas, skatina rūpestingiau atlikti savo religines pareigas.

Šiandien prisiminkime vieną ypač svarbią religinio gyvenimo priemonę – rekolekcijas. Pirmąjį gavėnios sekmadienį Bažnyčia priminė Kristaus pasninką dykumoje. Ką ten Kristus patyrė – tai mums paslaptis, bet viena yra tikra, kad jis ruošėsi didžiai savo gyvenimo misijai – pasaulio atpirkimui.

Vėliau daugelis Kristaus sekėjų, siekiantys dvasinio brandumo, ieškodavo vienumos, kad atsiriboję nuo pasaulio šurmulio pasirengtų savo numatytiems uždaviniams. Antai šv. Ignacas ne tik pats daug laiko rengėsi Kristaus tarnybai, bet ir savo įkurto ordino vienuoliams įsakė kasdien skirti valandą tikėjimo tiesoms apmąstyti. Prieš amžinuosius įžadus šio ordino vienuoliai atlieka mėnesio rekolekcijas. Jaunieji diakonai, laukdami kunigystės šventimų, tyloje mąsto ištisą savaitę.

Koks gi rekolekčių tikslas?

Šis tikslas tiesiog įrašytas mūsų prigimtyje. Didžioji žmogui duota dovana yra protas. Tai žmogaus vadovas. Nelaimė žmogui, kuris vadovaujasi jausmais ir troškimais. Protingas žmogus ieško tiesos, ieško gyvenimo prasmės. Deja, žmogaus grumtynės dėl vietos, duonos, būsto pareikalauja iš jo tiek daug dėmesio, kad apie lemiamus žmogaus prasmės klausimus jis net neturi kada susimąstyti. Gyvenimas pilnas įvairių iššūkių ir pokyčių. Dar taip neseniai radijo aparatas atrodė didžiausias technikos laimėjimas, o šiandien mūsų jau nestebina nei televizoriai, nei kompiuteriai, nei ryšių palydovai.

Matydami nuolatinę gyvenimo kaitą, ne kartą pagalvojame, kad visa, kas pasenę, yra nenaudinga ir nereikalinga. Visas praeities balastas tik kliudo žmogaus pažangai. Ne vienas ima galvoti, kad ir Dievas su visais įsakymais yra tolimos praeities atgyvena. Iš tiesų daugelis nekritiškų žmonių pasiduoda dienos įspūdžiams. Jie žūtbūt stengiasi neatsilikti nuo naujovių, kad tik netaptų senamadiški.

Vieno seno kunigo pamokslų knygoje pasakojama apie jauną studentą, kurio tėvas, senų paveikslų kolekcionierius, po mirties visą savo paveikslų kolekciją paliko sūnui. Šis nesuprato paveikslų vertės ir sukrovė juos vieną ant kito tamsioje palėpėje. Laimė, paveikslus pamatė išmanantis apie meną draugas. Jis atvėrė jaunuoliui akis. Tada šis jaunuolis ėmė paveikslus tvarkyti: juos nuvalė, įrėmino, iškėlė į šviesą. Tik dabar jis suprato, kokį turtą jam paliko tėvas.

Gerieji žmonės, supraskime, kad yra vertybių, kurios nesensta! Argi nepanašios yra mūsų tikėjimo tiesos, kurių vertės laikas nesunaikina, tik ją išgrynina. Paskendę gyvenimo rūpesčiuose neretai pamirštame, kokius dvasinius turtus esame paveldėję iš savo tėvų.

Šventasis Augustinas po savo atsivertimo ir atgailos graudžiai prisipažįsta: „Vėlai tave pamilau, Grožybe, tokia sena ir tokia nauja, vėlai pamilau Tave! Tu buvai viduje, o aš išorėje ir ten Tavęs ieškojau... Buvai su manim, o aš nebuvo su Tavim. Pavadinai ir sušukai – ir praplėšei mano kurtumą, sužaubavai, sublizgėjai – ir išsklaidei mano aklumą, pakvipai – ir įtraukiau dvasios, ir kvėpuoju Tave, paragavau – ir alkstu, trokštu, palietei mane – ir užsidegęs ieškau Tavo ramybės.

Šiuo šventu gavėnios metu įsižiūrėkime į save, įsiklausykime, „ką šiandien mums Viešpats byloja. Tegul mūsų širdys nebūna storžievės“. Apdulkėję, ištroškę nepraeikime pro vandens versmes, kurias mums yra paruošęs Viešpats, kad atsigaivinę, džiaugsmingai švęstume Viešpaties Prisikėlimą.

Parengė V. S.

Miraculorum maximum

Apaštališkosios penitenciarijos dekretas dėl atleidų, suteikiamų Eucharistijos metais

Eucharistija, didžiausias stebuklas (plg. Švč. Kristaus Kūno ir Kraujo iškilnė, Skaitinių valanda, antrasis skaitinys) ir iškiliausias atpirkimo, atlikto mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Krauju atminimas, kaip auka ir kaip sakramentas neklystamai kuria Bažnyčios vienybę, ją palaiko antgamtinės malonės galia, pripildo neapsakomo džiaugsmo ir yra antgamtinė pagalba, puoselėjanti tikinčiųjų maldingumą ir raginanti ugdyti bei tobulinti jų krikščioniškąjį gyvenimą.

Atsižvelgdamas į tai ir rūpindamasis Bažnyčia, siekdamas ugdyti viešą ir privatų Švenčiausiojo Sakramento kultą, popiežius Jonas Paulius II 2004 m. spalio 7 d. apaštališkuoju laišku *Mane nobiscum Domine* paskelbė, kad visoje Bažnyčioje būtų švenčiami Eucharistijos metai.

Siekdamas raginti tikinčiuosius per šiuos metus giliau suvokti ir karščiau mylėti neapsakomą „Tikėjimo slėpinį“ ir norėdamas, kad jie laimėtų vis gausesnių dvasinių vaisių, Šventasis Tėvas gruodžio 17 d. priėmė čia pasirašiusius Apaštališkosios penitenciarijos moderatorius ir panoro kai kuriuos toliau nurodytus Švč. Sakramento kulto ir pamaldumo aktus praturtinti atlaisdais.

1. *Visuotiniai atlaisdai* suteikiami visiems ir pavieniams tikintiesiems įprastinėmis sąlygomis (atlikus sakramentinę išpažintį, priėmus eucharistinę Komuniją, pasimeldus Šventojo Tėvo intencija, išlaisvinus sielą nuo prisirišimo prie bet kokios nuodėmės) kiekvieną kartą, kai jie dėmesingai ir pamaldžiai dalyvauja šventose apeigose ar maldingose praktikose iškilmingai išstatyto arba tabernakulyje saugomo Švenčiausiojo Sakramento garbei.

2. *Visuotiniai atlaisdai* anksčiau minėtomis sąlygomis taip pat suteikiami dvasininkams, pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo bendrijų nariams ir kitiems tikintiesiems, įstatymiškai įpareigotiems kalbėti Valandų liturgiją, taip pat tiems, kurie grynai iš pamaldumo įpratę kalbėti brevijoriaus maldą (*Officium Divinum*), kiekvieną kartą, kai dienos pabaigoje prieš Viešpatį, esantį Švenčiausiajame Sakramente, bendrai ar individualiai sukalbės Vakarinę ir Naktinę.

Tikintieji, kurie dėl ligos ar kitų teisėtų priežasčių negali aplankyti Švč. Eucharistijos Sakramento bažnyčioje ar oratorijoje, gali gauti visuotinius atlaisdus savo

namuose ar ten, kur jie yra dėl trukdančios priežasties, jei, kaip anksčiau minėta, visiškai atsižadėję bet kokios nuodėmės ir turėdami intenciją vos atsiradus galimybei įvykdyti tris įprastines sąlygas, širdies troškimu dvasiškai aplankys Jėzų Kristų tikėdami jo tikru buvimu Altoriaus Sakramente ir sukalbės *Tėve mūsų* bei *Tikiu*, pridurdami maldingą kreipimąsi į Jėzų, esantį Švč. Sakramente, pvz., „Garbinkime Švenčiausiąjį Sakramentą“.

Jei nepajėgs įvykdyti net to, galės gauti *visuotinius atlaisdus*, vidiniu troškimu vienydamiesi su tais, kurie įprastu būdu praktikuoja veiksmus, numatytus atlaisdams gauti, ir aukodami Gailestingajam Dievui savo ligą ir gyvenimo sunkumus, taip pat turėdami intenciją, vos atsiradus galimybėms, įvykdyti tris įprastines sąlygas.

Vykdantieji pastoracinę tarnystę kunigai, pirmiausia klebonai, turėdami Dievo kulto ir sakramentų tvarkymo kongregacijos 2004 m. spalio 15 d. nurodytus „Pasiūlymus bei nuorodas“, tinkamu būdu teinformuoja savo tikinčiuosius apie šį išganingą Bažnyčios potvarkį ir tesirengia guviai bei didžiadvasiškai klausyti jų išpažinčių ir tikinčiųjų labai nustatytomis dienomis iškilmingai vesti viešas maldas, skirtas Jėzui Švč. Sakramente.

Galiausiai, vykdydami katechezę, teragina tikinčiuosius dažnai atvirai liudyti tikėjimą ir meilę Švč. Sakramentui, kaip siūloma vadovo „Enchiridion Indulgentiarum“ IV bendrajame skyriuje, taip pat atsižvelgdami į kitus to paties *Enchiridiono* skyrius: Nr. 7 – *Eucharistinė procesija ir adoracija*; Nr. 8 – *Eucharistinė ir dvasiinė komunija*; Nr. 27 – *Neopresbiterių primicijos ir kunigystės bei oyskupystės šventimų jubiliejiniai šventimai*.

Šis dekretas galioja Eucharistijos metais, pradedant nuo jo paskelbimo dienraštyje *L' Osservatore Romano*. Priešingi potvarkiai negalioja.

Roma, nuo Apaštališkosios penitenciarijos sosto 2004 m. gruodžio 25 d. per Viešpaties Jėzaus Kristaus Gimimo iškilnė

Didysis penitenciaras
Kardinolas James Francis Stafford

Regentas
Gianfranco Girotti OFM Conv.

Europos vyskupų konferencijų taryba (CCEE)
Katechezės–universitetų komisija
Europos universitetų kapelionų komitetas

Universitetinė sielovada Europoje

Lineamenta

Pristatymas

Istorijos raidoje kintant Bažnyčios prioritetams, kuriais remiantis nustatomos įvairios pastoracinės veiklos sritys, šiandien pastebimas vis didėjantis ir neatidėliotinas dėmesys Evangelijos skelbimo santykiui su kultūra, ypač su universitetine aplinka. Šiuo požiūriu Europos Bažnyčia, raginama ir palaikoma Jono Pauliaus II mokymo, turi susidurti su visiškai nauja situacija, kurioje sąveikauja sparčiai besikeičiančio pasaulio dinamikos, nulemtos greitos plėtros ir pokyčių, darančių didelę įtaką tikrovei ir žmogui.

Šiame kontekste reikia vertinti krikščionių indėlį, kuriuo galima prisidėti blaiviai ir kritiškai atsižvelgiant į universitetų aplinkos poreikius, siekiant palaikyti intelektualiosios bendruomenės narius, priimančius Velykų slėpinio šviesą ir tarnaujančius kultūros projektui, siekiančiam įgyvendinti naują integralų humanizmą.

Lineamenta yra Europos universitetinės sielovados kelio, prasidėjusio nuo Universitetų jubiliejaus ir besitęsiančio iki šių dienų, vaisius; ypač svarbus šiame kelyje buvo 2003 m. liepos mėn. vykęs simpoziumas „Bažnyčia ir universitetas Europoje“. Šį dokumentą sudarė Europos universitetų kapelionų komitetas, kuris yra Europos vyskupų konferencijų tarybos (CCEE) Katechezės – universitetų sekcijos organas. Šis dokumentas sumanytas kaip darbo priemonė, kurioje sintetiškai ir drauge veiksmingai pristatomi teologiniai-pastoraciniai pagrindai, laiduojantys tinkamą teorinę ir praktinę prieigą į universitetų ir universiteto kultūros pasaulį.

Dokumente pateikiama aiški vizija, apimanti tiek žmones, dirbančius šioje srityje, tiek sutelktines pajėgas, reikalingas bendram veikimui, kad kiekviena vietinė Bažnyčia galėtų plėtoti sielovadinę veiklą universitete kaip įprastinę evangelizacijos formą.

Dabar šis tekstas patikėtas Europos vyskupų konferencijoms, ypač vyskupams, atsakingiems už universitetinę sielovadą, ir nacionaliniams vadovams, kapelionams, draugijų, judėjimų ir bažnytinių grupių atsakingiesiems, universitetinių gyvenviečių vadovams, jaunimo sielovados atsakingiesiems. Tuo pradėdamas konsultavimosi periodas. Jame kviečiami dalyvauti studentai, dėstytojai ir techninis bei administracinis

personalas – žmonės, kuriems savas Bažnyčios kelias ir kurie siekia būti priešakyje naujo – gebančio stoti kultūrinio bei religinio pliuralizmo akivaizdon ir plėtoti naujas tarnystės formas ugdant Europos bendruomenę – krikščionių dalyvavimo universitete.

Europos universitetų kapelionų užduotis bus surinkti šias išvalgas ir pateikti pasiūlymus sudarant Europos universitetinės sielovados projektą.

Lineamenta paskelbimas atveria naują kelią Bažnyčiai Europoje. Viešpats panorėjo, kad tai vyktų prasidedant Eucharistijos metams: didysis meilės slėpinys yra visokios misijinės veiklos šerdis. Visi universitetinės sielovados veikėjai kviečiami mintimis nuolankiai grįžti į Vakarienes menę ir mokytis iš Mokytojo meilės, paraginusios atiduoti savo gyvybę už mus. Dalijimasis šia meile padarys universitetinę sielovadą vaisingą. Su Marija, *Sedes Sapientiae*, kurios ikona šiomis dienomis yra pilgrimystėje Anglijos ir Velso universitetuose, mes išmoksime išeiti iš Vakarienes menės duodami pasauliui tą, kuris yra istorijos Viešpats, žmonijos Atpirkėjas.

San Gallo, Italija, 2004 m. lapkričio 4 d.

Cesare Nosiglia,
CCEE universitetų sielovados vyskupas delegatas

– „Europa, į kurią esame pasiųsti, išgyveno tokius didelius ir gausius kultūrinius, politinius, socialinius ir ekonominius pokyčius, kad evangelizacijos problema iškyla visiškai naujai. Net galime sakyti, jog Europoje, susiformavusioje po pastarojo šimtmečio sudėtingų įvykių, krikščionybei ir Bažnyčiai iškilo istorijoje dar nebūto radikalumo iššūkis, kuris tuo pat metu atveria naujų ir kūrybinių galimybių skelbti ir įkūnyti Evangeliją“ (Jonas Paulius II, kalba Europos vyskupų konferencijų tarybai, 1985 10 11).

– „Jėzaus Kristaus skelbimas taip pat turi pasiekti šiuolaikinę Europos kultūrą. Kultūros evangelizacija turėtų parodyti, kad šiandien šioje Europoje įmanoma pilnatviškai išgyventi Evangeliją kaip egzistencijos įprasminimo būdą. To siekdama pastoracija turėtų ugdyti krikščioniškąją mąstyseną kasdieniame gyvenime: šeimoje, mokykloje, visuomenės komunikavimo srityje, kultūros, darbo ir ūkio pasaulyje, politikoje, laisvalaikio metu, kai žmogus sveikas ir kai ligotas. Būtina kritiškai ir blaiviai pasverti dabartinę kultūros padėtį Europoje, Kristaus centriškumo ir krikščioniškosios antropologijos šviesoje įvertinant išryškėjusias tendencijas, svarbesnius mūsų laikų įvykius bei situacijas.

Prisimenant vaisingą krikščionybės poveikį kultūrai per visą ilgą Europos istoriją, ir šiandien reikia siūlyti

prie tikrovės bei žmogaus – teoriškai ir praktiškai – artintis Evangelijos dvasia. Be to, turint priešais akis didelę mokslų ir technologijų svarbą Europos kultūroje bei visuomenėje, Bažnyčia kyla užduotis, pasitelkus šias teorinio gilinimosi bei praktinės iniciatyvos priemones, konstruktyviai vertinti mokslines žinias bei jų taikymą, atkreipiant dėmesį į scientizmo įkvėptos sampratos, kai objektyvi vertė tepripažįstama eksperimentais paremtomis žiniomis, nepakankamumą bei netinkamumą ir nurodant etinius kriterijus, įrašytus į žmogaus prigimtį. <...> Ypač vertintinas krikščionių, tyrinėjančių bei dėstančių *universitetuose*, indėlis: vykdydami savo „maštymo tarnybą“, jie perteikia jaunosios kartoms kultūrinio paveldo, praturtinto dutūkstantmetės humanistinės ir krikščioniškosios patirties, vertybes. Būdamas įsitikinęs akademių institucijų svarba, raginu visose dalinėse Bažnyčiose skatinti tinkamą *universitetinę pastoraciją*, palaikančią visa, kas atitinka dabartinius kultūrinius poreikius“ (Jonas Paulius II, *Ecclesia in Europa*, 58–59).

1. Universitetinės sielovados kultūrinė prigimtis ir bažnytinis pobūdis

1. Naujoji evangelizacija, tai yra Vakarų pasaulio evangelizacija, kur krikščioniškoji tikėjimo tradicija nusilpo, dažnai išstumama į nuošalę, ginčijama ir atmetama – ši evangelizacija neišivaizduojama be ypatingo ir ženkliausio sielovadinio rūpinimosi *kultūros pasauliu*. Universitetas ir, plačiau imant, universiteto kultūra sudaro *lemiamos svarbos tikrovę*. Ši aplinka apima gyvybiškai svarbius dalykus ir gilius kultūrinius pokyčius, sukeliančius darną ardančias pasekmes ir iškeliančius naujų iššūkių. „Bažnyčia negali neatsižvelgti į juos vykdydama savo Evangelijos skelbimo misiją“ (Katalikiškojo auklėjimo kongregacija, Popiežiškoji pasauliečių taryba ir Popiežiškoji kultūros taryba. Bažnyčia universitete ir universitetinėje kultūroje, 6; 1994 05 22).

2. Šiuolaikinė kultūros situacija ir eksponentiškas studentų (proporcingai taip pat profesorių) skaičiaus didėjimas padaro universitetą *įprastinės ir ypatingos pastoracinės veiklos aplinką*. Universitetinė sielovada, harmoningai įrikiuojama į organišką sielovadą, gebančią derinti rūpinimąsi teritorinėmis bendruomenėmis su rūpinimusi specialiomis grupėmis bei aplinkomis, „padaro Bažnyčios misiją universitete konkrečia ir yra jos veiklos bei struktūros integrali dalis“ (plg. Jonas Paulius II. Apaštališkoji konstitucija dėl katalikiškųjų universitetų *Ex corde Ecclesiae*, 38; 1990 08 15).

3. Universitetinė sielovada įvairiais savo komponentais yra ypatinga Bažnyčios veikla universiteto aplinkoje. Ji struktūriškai reiškiasi: – asmenų sielovada (studentų, dėstytojų, techninio ir administracinio personalo);

– kultūriniu universiteto gyvenimo stimuliavimu (kultūros evangelizacija);

– krikščioniškosios žinios bei pasaulėžiūros supratimo patobulinimu įvairiose pažinimo srityse (tikėjimo įkultūrinimu).

4. Universiteto gyvenimas yra ypatinga tikėjimo supratimo vieta.

Tyrinėjimai ir studijos yra *palanki aplinka* pagilinti tikėjimo supratimą. Pagal katalikiškąjį mokymą tikėjimas nėra vien grynas paradoksas: tik būdamas protinio apmąstymo aktu, tikėjimas yra vertas Dievo ir žmonių; tikėjimas nėra proto alternatyva: „Todėl tikėjimas nebijo proto, bet ieško jo pagalbos ir juo pasitiki“ (Jonas Paulius II, *Fides et ratio*, 43).

Tikėjimo perspektyva – krikščioniškoji pasaulėžiūra (*Weltanschauung*) – sulaiko mus nuo perdėto pasiklovimo protu ir apsaugo nuo proto atsigręžimo prieš mus: „Mokslo ribų įsisąmoninimas yra didžiulė galimybė, duota mūsų laikams. Ji kreipia mus į vieną didžiųjų kultūros uždavinių – žinių integraciją kaip *sintezę*, kur išpūdinga mokslinio pažinimo visuma galėtų būti įprasminta integralioje žmogaus ir Visatos, *ordo rerum*, vizijoje. Pagarbus dialogas tarp teologijos ir gamtos bei humanitarinių mokslų atrodo būtinesnis, labiau neatidėliotinas negu bet kada“ (Jonas Paulius II. Kalba Fribūro universitete, 1984 06 13).

Tai taip pat prisideda prie žinių, kurioms gresia fragmentacija ir jas telkiančios, *sintezę* ir prasmę teikiančios šerdies praradimas, integracijos iš naujo; ši tikėjimo perspektyva kreipia mus į vieną svarbiausių kultūros uždavinių – žinių integraciją kaip *sintezę*, kur mokslinis pažinimas su savo ypatingais pasiekimais gali rasti atskaitos sistemą integralioje žmogaus ir Visatos vizijoje. Štai kodėl disciplinų dialogas tarp teologijos ir gamtos bei humanitarinių mokslų darosi vis labiau būtinas.

– Negana to, *tikėjimas gali kildinti kultūrą*: jis gyvuoja kultūros apimtyse, nors nė į vieną iš jų nėra suvedamas. Tikėjimas padeda išplėtoti kultūros sistemas, galinčias duoti žmonėms dvasinę teritoriją, gyvenamąją vietą, kur jie gali jaustis „esą namie“, ir nubrėžti horizontus, kuriuose jie suvoktų save, sutvirtindami savo šaknis ir atverdami ateities perspektyvas:

– „Jei krikščioniškasis tikėjimas yra *fides quarens intellectum*, žmogiškasis protas yra *intellectus quarens fidem*, protas, siekdamas susigražinti pasitikėjimą savimi, turi visiškai pasitikėdamas atsiverti didesnei už jį patį tiesai. Ši tiesa, tapusi žmogiška ir todėl nesvetima jokiam tikram humanizmui, yra Jėzus Kristus, amžinojo gyvenimo Žodis“ (Jonas Paulius II. Kalba Bolonijos universitete, 1982 04 18).

– Kultūros dimensija natūraliai atveria pažinimą transcendencijos horizonto link; turimi omenyje ne du atskiri modusai, bet autentiškas ir pirminis subjekto supratimo reikalavimas ir civilizacijos požymis: „Antrasis krizės veiksnys, be abejonės, ūkinės sistemos nelankstumas, ir tai ne tik techninė problema, o veikiau žmogaus teisių ir iniciatyvą, nuosavybę ir ekonominę laisvę pažeidimo rezultatas. Šiuo aspektu reikia vertinti ir kultūrinį bei tautinį lygį; negalima suprasti žmogaus analizuojant tik jo ūkinį aktyvumą ar apibūdinti jį pagal klasinę priklausomybę. Žmogų geriau pažįstame, vertindami jį kultūros, kalbos, istorijos, pagrindinių egzistencijos faktų – gimimo, meilės, darbo, mirties – požiūriu. Kiekvienos kultūros ašis yra žmogaus pažiūra į didžiausią paslaptį – Dievo paslaptį. Visų tautų kultūros yra iš esmės skirtingi atsakymai į asmenybės egzistencijos prasmės klausimą, o kur šio klausimo vengiama, sunyksta tautų kultūra ir moralė. Todėl kova dėl darbo apsaugos spontaniškai sutapo su kova dėl kultūros ir tautų teisių“ (Jonas Paulius II. *Centesimus annus*, 24).

5. Dėl šių priežasčių ir šiuo konkrečiu požiūriu universitetinė sielovada yra *tikinčiųjų liudijimo sritis bei forma*. Jei tikrai „šandieninis žmogus mieliau klauso liudytojų, ne mokytojų“ (Paulius VI. *Evangelii nuntiandi*, 41) ir jei krikščioniškojo gyvenimo liudijimas yra pirmutinė ir nepamainoma misijos forma, lygiai taip pat tikra, kad žmogui nepakanka tik būti mylimam ir mylėti. Žmogui reikia pažinti ir suprasti: jam reikia tiesos.

6. Universitetinė sielovada stipriai paženklinta ją permelkiančia ir apibūdinančia *kultūrine dimensija*, apibrėžiančia jos tipingą pobūdį. Šiuo aspektu ji primena krikščionių bendruomenės bendro pašaukimo ir misijos *evangelizuoti kultūrą ir įkultūrinti tikėjimą* būdingus bruožus:

- kultūrinį dialogą: pagarbų, aiškų susitikimą, apimančią atvirumą ir procesą kelyje į tiesą;
- kultūrinį ištyrimą: istorinės bei kultūrinės tikrovės įvertinimą, išgryninimą ir praturtinimą;
- kultūrinę plėtotę: kūrybingą dinamiškumą, kuriantį kultūras, pasižyminčias krikščioniškumu ir nešančias evangelinio atnaujinimo galią į slapčiausias istorijos sampnyas.

7. Universitetinė sielovada yra *pagarbi specifinei universiteto kaip institucijos prigimčiai* ir vykdoma įsitikinus, kad krikščioniškasis tikėjimas ne tik išiveržia į „profanines“ sritis, bet labai padeda siekiant tikrųjų universiteto tikslų. Dialogo forma ir stiliumi „Bažnyčia kreipiasi į žmogų visiškai gerbdama jo laisvę: misijos ne varžo laisvę, bet ją skatina. *Bažnyčia siūlo, bet nieko neprimeta*: ji gerbia žmones bei kultūras ir nesiveržia į sąžinės šventovę“ (*Redemptoris missio*, 39).

8. Universitetinė sielovada *prisideda prie universitetinio gyvenimo plėtos*. Universitetas, kurio pašaukimas yra

vaidinti iškilų vaidmenį kultūros plėtroje, gali patirti du priešingus pavojus: arba pasyviai pasiduoti vyraujančioms kultūrinėms įtakoms, arba jų atžvilgiu tapti marginaliu.

Kadangi egzistuoja įvairios universiteto sampratos, kiekvienai vietinei Bažnyčiai būtina iširti savo konkrečią situaciją, kad krikščioniškojo tikėjimo antropologinė vizija galėtų būti išreiškiama konkrečia pedagogine forma, pasižyminčia skiriamosiomis vertybėmis: žinių vienybe, asmens pirmumu, tarnystės ir pilietiško vertė, profesiskai ugdant bei vykdant tyrinėjimus, ir tiesos horizontų nuolatinį siekinį. Šios ypatybės būdingos kultūrinei paradigmai, kuri gali kūrybingai reikštis įvairiausiose tradicijose ir pasaulėjautose.

9. Pastoracinis dalyvavimas universitetuose prisideda prie *naujo, integralaus humanizmo plėtos*.

Kultūra negali apsiriboti instrumentiškai naudingomis sritimis, kur dalykų suvokimas ir pajautimas nyksta, o vyrauja pragmatinis funkcionavimas: žmogus su savo orumu ir poreikiais turi išlikti centre. Krikščioniškasis tikėjimas patvirtina *personalistinę ir humanistinę kultūros šerdį*. Tačiau „mūsų dienomis vykstantys dideli pokyčiai apima ir universitetų pasaulį. Humanistinis kultūros pobūdis kartais atrodo marginalus, nes akcentuojama tendencija susiaurinti pažinimo horizontą tuo, kas išmatuojama, ir nepaisyti visų galutinės tikrovės prasmės klausimų. Galima kelti klausimą, kokį žmogų šandien rengia universitetas“ (Jonas Paulius II. Homilija Universitetų jubiliejuje, 4; 2000 09 10).

Personalistinis susitelkimas į asmenį neužtemdo, o veikiau istoriškai atbaigia kristologinį požiūrį pagal enciklikos *Redemptor hominis* mokymą (ypač 13–14: Kristus – Bažnyčios kelias; žmogus – Bažnyčios kelias). „Žmogus negali gyventi be meilės. Žmogus pasidaro pats sau nebesuvokiama esybe ir jo gyvenimas nebetenka prasmės, jeigu jam neapsireiškia meilė, jei jis nesusitinka su meile, jei nepajunta jos ir kokiu nors būdu nepadaro jos sava, jeigu negali joje gyvai dalyvauti. Ir būtent todėl Kristus – Atpirkėjas, kaip jau buvo minėta, ‘tobulai apreiškia žmogų pačiam žmogui’. Tai ir yra toji – jei taip galima pasakyti – Atpirkimo slėpinio žmogiškoji vertė. Žmogus atranda joje savo tikrąją didybę, kilnumą ir savojo žmogiškumo vertę. Atpirkimo slėpinyje žmogus naujai patvirtinamas, tarsi naujai išreiškiamas – naujai sukuriamas! ‘Nebėra nei žydo, nei graiko; nebėra nei vergo, nei laisvojo; nebėra nei vyro, nei moters: visi jūs esate viena Kristuje Jėzuje!’ Žmogus, kuris nori pilnai save suprasti – ne pagal kokius nors atsiktinius, dalinius, kartais paviršutiniškus ar netgi tariamus savo paties esybės kriterijus ir mastus – privalo su savo nerimu ir netikrumu, taip pat su savo silpnumu ir nuodėmingumu, su savo gyvenimu ir mirtimi priartėti prie Kristaus. Žmogus turi

tarsi įeiti į jį, turi „įsisavinti“, asimiliuoti visą įsikūnijimo ir Atpirkimo tikrovę, idant galėtų atrasti save. Jei-
gu žmoguje vyksta tas esminis procesas, tada jo vai-
sius būna ne tik Dievo garbinimas, bet ir gili nuostaba,
žvelgiant į save patį. Kokią vertę Kūrėjo akyse privalo
turėti žmogus, jeigu jis 'nusipelnė tokio galingo Atpir-
kėjo'. Jeigu Dievas „atidavė savo vienatinį Sūnų“ tam,
kad jis, žmogus, 'nepražūtų, bet turėtų amžiną gyve-
nimą“ (Jonas Paulius II. *Redemptor hominis*, 10).

10. Šiuo tikslu inicijuotos *kultūros laboratorijos*: „bran-
gūs mokslo tyrėjai, veikite taip, kad universitetai taptų
'kultūrinėmis laboratorijomis', kuriose vyktų konstruk-
tyvus dialogas, apimantis teologiją, filosofiją, huma-
nitarinius bei gamtos mokslus, laikantis moralės tai-
syklių kaip vidinio mokslinio tyrinėjimo reikalavimo
ir visateisės sąlygos, siekiant tiesos“ (Jonas Paulius II.
Kalba Pasaulinio universitetų susitikimo dalyviams,
2000 09 09).

Kultūrinės laboratorijos siekia: naujai atverti erdvę ties-
sos paieškai, kuri būdinga universiteto aplinkai;

– kreipti žvilgsnį į integralų žmogaus asmens tobulu-
mą ir visuomenės gerį;

– auklėti kreipiant į integralią kultūrą atviru, maloniu,
pagarbiu, giedru dialogu, derinantis su krikščioniško-
jo tikėjimo reikšmingumu: *krikščioniškoji kultūra* yra ti-
pologinė, o ne vienbalsė ar monologinė išraiška.

11. Europos universitetų panoramoje *katalikiškieji uni-
versitetai* atspindi reikšmingą tikrovę tikėjimo ir kultū-
ros dialogo srityje, nuolat plėtojamą krikščioniškosios
bendruomenės. Kilę iš Bažnyčios širdies savo ugdo-
mą veikia ir įsipareigojimu plėtoti krikščioniškai
orientuotą kultūrą universitetai yra konkretus ženklas,
liudijantis Evangelijos galią gaivinti ir palaikyti proto
tyrinėjimus siekiant pasitarnauti integraliam žmogaus
asmens augimui.

Katalikiškuosiuose universitetuose puoselėjama pasto-
racinė veikla yra pašaukta integruotis į vietos Bažny-
čių ir nacionalinių vyskupų konferencijų universitetų
sielovados projektus. Šis bendradarbiavimas yra vi-
siškai nepakeičiamas ieškant naujų evangelizacijos ir
misijų veiklos universitete kelių.

12. *Teologijos fakultetai* pagal skirtingą reglamentą ir
aplinkybes yra reikšmingas istorinis Europos paveldas.
Jie vykdo autentišką kultūrinę funkciją ir išreiškia
ypatingą Bažnyčios dalyvavimą ugdant studentus. Jie
iš tikrųjų sudaro vietą, kur akademinėje aplinkoje įgy-
vendinami du universitetui būdingi požymiai:

– antropologiškai sutelkta žinių vienovė;

– tiesos, t. y. transcendencijos, horizontas kaip bet ko-
kio tyrinėjimo ar kompetencijos prasmė.

2. Organiškos sielovados apimtis

13. Tikrasis universitetinės sielovados subjektas yra
bažnytinė bendruomenė su savo organiška struktūra ir
pasiskirstymais: „Pageidautina, kad krikščioniškosios
bendruomenės, kunigai, vienuoliai ir tikintieji skirtų di-
desnį dėmesį studentams ir dėstytojams, taip pat uni-
versitetų kapelionų vykdomam apaštalavimui“ (Kata-
likiškojo auklėjimo kongregacija, Popiežiškoji pasaulie-
čių taryba ir Popiežiškoji kultūros taryba. Bažnyčia uni-
versitete ir universitetinėje kultūroje, 1994 05 22, plg. p.
3, 1 eil., III, 4). Vykdamas sielovadą bendruomenėse terito-
riniu pagrindu kultūros matmuo atlieka esminį vaid-
menį. Vykdamas jaunuolių ir suaugusiųjų katechezę, kai
aštrėja egzistenciniai klausimai ir žmonės susiduria su
įtartinais mokytojais ir melagingomis doktrinomis, es-
mingai būtina sugebėti žmogiškuosius įvykius paaiš-
kinti evangelinio ištyrimo šviesoje. Universitetinė sielo-
vada stimuliuoja tikėjimo pasiūlymą, kuriame dėme-
singai atsižvelgiama į šiuolaikinio žmogaus klausimus
ir giliuosius poreikius, ir yra visuomet pasirengusi pa-
grįsti mūsų tikėjimą (plg. *1 Pt* 3, 15).

Universitetinė sielovada apima visą Bažnyčios veik-
los lauką.

14. *Pastoraciniai prioritetai*:

– galutinai įveikti universitetinės sielovados apriboji-
mą vien studentų sielovada universitete siekiant at-
kurti autentišką šios sielovados raišką kaip ypatingą
ir iškilų *pastoracinės veiklos kultūroje* momentą;

– suvokti ir aktyvinti universitetinę sielovadą kaip *pri-
vilegijuotą pirminės evangelizacijos kelią*;

– konkrečiai apibrėžti *santykius tarp dirbančių* teritori-
niuose dariniuose (parapijoje, prefektūroje) ir asmenų,
tiesiogiai dirbančių universiteto aplinkoje (kapelionijo-
se, universitetinėse parapijose);

– atsižvelgiant į sielovados mintį ir konkrečią veiklą
performuoti *santykį tarp įprastinės sielovados ir kultūros*
(parapijos „kultūrinis“ įvaizdis);

– tarp krikščioniškųjų bažnytinių pašaukimų išryš-
kinti tai, kas būdinga *universiteto bendruomenės narių*
(*dėstytojų ir studentų*) pašaukimui, žvelgiant į tikėjimo
įkultūrinimą ir kultūros evangelizaciją.

2.1. Parapija ir universitetinė sielovada

Parapija, būdama pirmutinė Bažnyčios apraiška ir re-
gimas ženklas vietoje, yra intensyviai veikiama socia-
linės ir kultūrinės situacijos. Popiežius pranašiskai ra-
gino parapijas „ieškoti savo tapatybės už savęs“ (Kal-
ba Romos klebonams, 1986 m. gavėnia). Tai apima *daug
triūso reikalaujanti jų įvaizdžio atkūrimą*, kad teritorinės
bendruomenės taptų iškilomis žmogiškojo ir dvasi-
nio reikšmingumo, išminties ir žinių vietomis.

Kultūrinė veikla parapijose yra vienas būdingų univer-
sitetinės bendruomenės uždavinių. Pageidautina, da-

lyvavimą labiau išryškinti imantis ugdymo projektų ir kultūrinių iniciatyvų, kur būtų pasitelkiama jų dalykinė kompetencija.

2.2. Universitetinė sielovada ir jaunimo sielovada

16. Studentų aplinkoje universitetinė sielovada yra ypatinga jaunimo sielovados forma. Būtina skatinti ir ugdyti naujus bendradarbiavimo su jaunimo sielovados centrais būdus, taip pat stiprinti atitinkamą šių centrų kompetenciją. Ugdymo programose reikia dėmesį kreipti į universitete esančių žmonių ypatingą situaciją, kad būtų galima įvertinti jų evangelizuojantį buvimą universitete ir tarnystę bažnytiniai bendruomenei.

2.3. Koplyčia kaip bažnytinio gyvenimo vieta universitete ir kultūrinis stimulus

17. Koplyčia (universiteto parapija, sielovados centras), būdama reikšminga vieta universitetui ir universitete, plėtojama tomis formomis ir būdais, kuriuos nulemia jos aplinka: „Universiteto koplyčia – kiekviena universiteto koplyčia – laikosi savo sielovados kelio, intensyvindama jai būdingą apaštališkąjį atsidavimą: tai *dvasios vieta*, kur tikintieji į Kristų, įvairiai dalyvaudami universiteto gyvenime, gali sustoti maldai, rasti palaidumą ir vadovavimą. Tai yra *krikščioniškųjų dorybių ugdymo arena*, kur krikštu gautas gyvenimas auga ir sistemingai plėtojasi. Tai *svetingi ir atviri* namai visiems tiems, kurie klausosi vidinio savo Mokytojo balso, tampa tiesos ieškotojais ir tarnauja žmonijai kasdien atsidėdami pažinimui, pranokstančiam vien siaurus ir pragmatiškus tikslus. Modernybės saulėlydžio aplinkoje universiteto koplyčia pašaukta tapti gyvu ir išjudinančiu *krikščioniškosios kultūros gairinimo centru* – pagarbiu ir atviru dialogu, aiškiu ir tvirtai pagrįstu pasiūlymu (plg. 1 Pt 3, 15), liudijimu, kuris yra atviras klausimams ir gebantis įtikinti“ (Jonas Paulius II. Kalba Europos kapelionams, 1998 05 01).

18. Universitetų koplyčios pašauktos plėsti ir integruoti tradicinę individų sielovados funkciją, tapdamos tikrais *pastoraciniais ir kultūriniais centrais*. „Šioje perspektyvoje kapelionijū, kurios visuomet rūpinosi universiteto bendruomenės sielovada, raiška yra praturtinama. Jos dar platesne apimtimi tampa tikrais sielovados centrais, stimuliuojančiais kultūrinį ir dvasinį gyvenimą“ (Jonas Paulius II. Homilija Romos universitetų studentų Mišiose, 1996 12 12). Ši užduotis apima glaudesnę ir naudingesnę bendradarbiavimą su dėstytojais ir studentais, pašauktais konkrečiai išreikšti vaisingą tikėjimo ir pažinimo ryšį, sudarantį pirminių jų būdingo dvasingumo atspirties tašką. Vykstamam dialogui tarp įvairių universiteto sandų, asmeninio dvasinio rūpinimosi išmanymu koplyčia atitinka poreikį palaikyti kultūrinę gyvybę dievoieškos ir tikėjimo liudijimo srityse, taip pat palaiko pamatinę vilties nuostata, siūlydama žodžius, duodančius „ver-

tę visam jo buvimui, o kita vertus, duoda tvirtą ir gilų pagrindą kasdieniam įsipareigojimui keisti realybę pagal Dievo sumanymą“ (*Tertio millennio adveniente*, 46).

19. Koplyčioje inicijuojamos *tikėjimo laboratorijos* siekiant gilesnio krikščioniškosios tiesos supratimo, siejant ją su kiekvieno žmogaus pašaukimu ir liudijimo poreikiu kultūros pasaulyje.

2.4. Universitetinė sielovada ir asocijuotieji sambūriai

20. Universitetinė sielovada vertina *tikinčiųjų draugijas, judėjimus ir grupes*, esančius ir veikiančius universiteto aplinkoje įvairiomis tarnystės formomis: – ji gerbia ir įvertina kiekvieno individo ypatingumą; – ji vertina ypatingą tų sambūrių prieigą prie jaunimo ir šiandieniam pasauliui tenkančių problemų; – ji palaiko jų norą išlaikyti bendrystę ir tarpusavio bendradarbiavimą.

21. Universitetinės kolegijos universitetinėje sielovadoje atlieka ypatingą tarnystę. Jos yra ypatingos vietos, kur krikščioniškoji bendruomenė reikšmingai konkretizuoja vaisingą ryšį tarp tikėjimo pedagogikos ir kultūros pastoracijos. Šiandien kolegijos išgyvena subtilų laikotarpį: jos imasi atnaujinti savo įvaizdį ir savo vertingą bažnytinę bei dvasinę tarnystę, rengdamos profesionalus ir mokslininkus, gebančius atgaivinti įvairias žmogiškosios veiklos sritis perkeičiančia Evangelijos galia. Svarbu neprarasti to turtingo svetingumo ir pedagoginės išminties paveldo ir atnaujinti jį šviežia energija ir atsidavimu.

2.5. Auklėtojų ugdymas

22. Vadovų ugdymas yra būtinas ir neatidėliotinas uždavinys; šis ugdymas turi būti reiklus, tinkamas ir konkretus: pradedant nuo bendrojo pagrindo (pamatinio sielovados darbuotojų parengimo) jis privalo atskleisti bruožus ir savybes (charizmas), kurios kultivuotinos žvelgiant į konkrečias pareigas ir atsakomybes. Tarp reikalingų savybių ypač paminėtinos šios:

- gebėjimas palaikyti dialogą ir priimti kitus;
- krikščioniškoji kultūros ir visuomenės vizija;
- pagrįstas pažinimas ir tikėjimo pradmenų perteikimas (pirminis skelbimas);
- krikščioniškasis pedagoginis jautrumas;
- tarpdalykinis lankstumas;
- universitetinės aplinkos pažinimas ir pagarbi nuostata jos atžvilgiu;
- gilus bažnytiškumo suvokimas.

2.6. Drauge tarnauti universitetų Europai

23. Popiežiaus žodžiai (*Ecclesia in Europa*, 59) nušviečia universitetinės sielovados kelią Europoje trečiojo tūkstantmečio pradžioje. Ši tarnystė semiasi naujos gy-

vybės syvų iš šimtmečių senumo šaknų, siekdama atgaivinti kultūrą ir vesti ją civilizacijos keliu. Siekiama plėtoti naują humanizmą, gebanti, nepaisant sunkumų ir priešybių, atgaivinti tas krikščioniškąsias šaknis, kurios yra tvirčiausias ateities laidas. Tai epochos iššūkis, atvira ir daug žadanti perspektyva. Tai Bažnyčios angažavimasis.

3. Klausimynas

I. Universitetinės sielovados kultūrinė prigimtis ir bažnytinis pobūdis

1. Ar universitetinė sielovada organiškai įtraukta į vietinės Bažnyčios ordinarinės sielovados struktūrą kaip veikla ir sudedamoji dimensija?
2. Ar universitetinė sielovada suvokiama kaip tikra „kultūros pastoracija“, ar tiesiog kaip pagalbos tarnystė universiteto žmonėms?
3. Kokių veikslių reiktų imtis ugdant brandesnę suvokimą, kad universitetinė sielovada lemtingai apimtų kultūros evangelizaciją ir tikėjimo įkultūrinimą? Kokios kliūtys trukdo pasiekti tokią brandą? Kaip galima jas įveikti?
4. Ar universitetinė sielovada priimama kaip galimybė augti visam universitetui, ar į ją žvelgiama kaip į kenksmingą dalyką, grasinantį institucijos savarankiškumui ir sekuliariam pobūdžiui? Kaip reiktų veikti norint pasyviai nepasiduoti vyraujančioms kultūrinėms įtakoms ir drauge išvengti marginalizacijos jų atžvilgiu?
5. Ką nurodo „kultūros laboratorijos“? Ar šis pasiūlymas realistiškas universitete? Kokių sunkumų iškyla šiuo požiūriu? Ką reiktų padaryti siekiant juos įveikti? Kokia prasme „kultūros laboratorijos“ turėtų būti skiriamos nuo „tikėjimo laboratorijų“? Kokie šio išskyrimo privalumai ir ribotumai?

6. Kaip katalikiškieji universitetai ir teologijos fakultetai siejasi su universitetine sielovada? Koku keliu reiktų siekti vaisingo bendradarbiavimo?

II. Organiškos sielovados kontekstas

7. Koks turi būti nustatytas santykis tarp universitetinės sielovados ir kitų sričių (ypač jaunimo, kultūros ir pašaukimų sielovados)? Kokia padėtis yra iš tikrųjų? Kokių tikslų reiktų siekti?
8. Kaip universitetinė sielovada siejasi su teritorijos ir parapijų sielovada? Kokie yra dialogo tikslai šiuo požiūriu? Kokius nesusipratimus ir pavojus tenka įveikti?
9. Kaip universiteto koplyčios gyvavimas ir organizacija sąveikauja su universiteto struktūromis ir, kita vertus, su įvairiomis vyskupijos sielovados iniciatyvomis? Ko reiktų imtis siekiant Bažnyčią padaryti „reikšmingą“ žvelgiant į šiuos santykius? Kokius sunkumus tenka įveikti? Kokia patirtis rekomenduotina?
10. Kaip į universitetinę sielovadą įtraukti tikinčiųjų draugijas, judėjimus, grupes? Ar yra šio pobūdžio patirties? Kokių tikslų siektina ir kokių pavojų vengtina?
11. Kokiais kriterijais reikia labiausiai vadovautis siekiant surasti ir ugdyti universitetinės sielovados animatorius? Kokias konkrečias iniciatyvas reiktų siūlyti ir puoselėti?

Popiežius primena krikšto reikšmę

(KAP) Popiežius Jonas Paulius II paragino iš naujo atrasti Krikšto sakramento reikšmę. Sausio 9-ąją, Jėzaus Krikšto šventės dieną, popiežius prieš Viešpaties angelo maldą Šv. Petro aikštėje taip pat pabrėžė, jog tinkami suaugusiųjų katechezės būdai yra esminis naujosios evangelizacijos aspektas. Brandus atsigręžimo į tikėjimą atnaujinimas esąs autentiško dalyvavimo Eucharistijos šventime sąlyga.

Popiežius Jonas Paulius II pasveikino visus praėjusiais metais pakrikštytuosius, taip pat jų krikštą tėvus bei tėvus. Šiais, kaip ir praėjusiais, metais 84 metų popiežius atsisakė vaikų krikšto Siksto koplyčioje. Anksčiau Jonas Paulius II tokiomis pamaldomis kaskart užbaigdavo Kalėdų švenčių ciklą.

Papiežius primena kankinių „kryžiaus kelią“

(KAP) Pasak popiežiaus Jono Pauliaus II kovoje tarp gėrio ir blogio visada galiausiai viršų paims gėris. Per sausio 12 d. bendrąją audienciją Vatikane popiežius priminė, jog „Dievas yra žmogiškosios istorijos Viešpats“ ir prikeldamas Kristų suteikė tikrumą, kad gėris galiausiai nugalės. Šios Kristaus pergalės dalininkai, anot popiežiaus, pirmiausia yra kankiniai, kurie, skatinami ištikimybės tikėjimui, „savo gyvenime pasirinko kryžiaus kelią“.

Papiežius ragina geriau integruoti migrantus

(KAP) Pasak popiežiaus Jono Pauliaus II, migrantus ir pabėgėlius būtina integruoti geriau, sykiu surandant „teisingą“ tapatybių pusiausvyrą. Popiežius tai pareiškė Šv. Petro aikštėje per sausio 16-osios, 91-osios Pasaulinės migrantų dienos, Viešpaties angelo maldą.

Žinioje, paskelbtoje šios dienos proga, popiežius rašo, jog integra-

cija neturi reikšti savosios kultūrinės tapatybės atsisakymo. Sąlytis su kitais veikiau turis padėti geriau vienas kitą pažinti. Sykiu popiežius atkreipia dėmesį į būtinybę pagarbą kultūriniais skirtumams jungti su bendrųjų neatimamųjų vertybių, besiremiančių visuotinėmis žmogaus teisėmis, apsauga. Tik tada randasi „pilietinio proto“ aplinka, leidžianti draugiškai ir išlaikant pusiausvyrą sugyventi.

Popiežius pabrėžia skirtingoms kultūroms priklausančių žmonių dialogo būtinybę. Sykiu jis atkreipia dėmesį į tai, jog privalu rasti tinkamą pusiausvyrą tarp pagarbos savo tapatybei ir kitų tapatybės pripažinimo. „Šiame procese imigrantas stengiasi žengti tokius būtinus visuomeninės integracijos žingsnius, kaip šalies kalbos išmokimas bei prisitaikymas prie įstatymų siekiant išvengti perdėto skirtingumo“, – teigia Jonas Paulius II. Kultūrinis pliuralizmas teisėtai, „kol jis suderinamas su tvarkos, nuo kurios priklauso socialinė ramybė ir piliečių laisvė, apsauga“. Jonas Paulius II nedviprasmiškai kritikuoja integracinius prisitaikymo modelius, „kai iš kito norima padaryti savo paties kopiją“, taip pat atsiribojimo nuo imigrantų modelius, galinčius nuvesti į „aparteidą“.

Krikščionys, pasak popiežiaus, geba įvairiose kultūrose išžiūrėti „vertingų religinių ir žmogiškųjų elementų“, teikiančių abipusio supratimo perspektyvų. Sykiu jis nedviprasmiškai ragina skelbti Evangeliją krikščionybės neišpažįstantiems migrantams: „Nuosekliai gyvendami, krikščionys negali atsisakyti skelbti Evangeliją visiems. Savaiame suprantama, jie tai turi daryti gerbdami kito sąžinę ir visada taikydami meilės metodą, kurį pirmiesiems krikščionims jau siūlė Paulius“.

Popiežius ragina žydus ir krikščionis bendradarbiauti žmogaus teisių srityje

(KAP) Popiežius Jonas Paulius II paragino žydus ir krikščionis arti-

miau bendradarbiauti žmogaus teisių srityje. Per audienciją, sausio 18 d. suteiktą 130 rabinų bei žydų kantorių iš Jungtinių Valstijų ir Izraelio, popiežius išreiškė taikos pasaulyje viltį. Sykiu jis pabrėžė prieš 40 metų Vatikano II Susirinkimo paskelbtos deklaracijos *Nostra aetate*, kuria Katalikų Bažnyčia atvėrė naują puslapį sudėtingoje žydų ir krikščionių santykių istorijoje, didelę reikšmę.

Audiencijos svečiai priklausė rabinu Jerry Kruppo vadovaujama fondui *Pave the way*. Kruppas padėkojo popiežiui už jo pastangas puoselėjant žydų ir krikščionių dialogą. Keli rabinai pabaigoje sukalbėjo palaiminimo maldą už popiežius.

„Abiejų religijų dialogas tepaskatina iš naujo išsipareigoti didėjančiam abipusiam supratimui“, – sakė Jonas Paulius II audiencijos svečiams. Dialogas taip pat turėtų suteikti impulsą „bendradarbiauti statydinant pasauli, vis labiau besiremiantį pagarba Dievo paveikslui kiekvienoje žmogiškojoje būtybėje“. Jonas Paulius II atsisveikino žydiškai *shalom aleichem* – ramybė jums.

Popiežius ragina atkurti Bažnyčios vienybę

(KAP) Popiežius Jonas Paulius II paragino visus krikščionis labiau išsipareigoti ekumeniniam reikalui. Per sausio 19 d. bendrąją audienciją popiežius pabrėžė, jog visiškos krikščionių vienybės atkūrimas esąs visų pakrikštytųjų „nuolatinis uždavinys“. Sykiu jis atkreipė dėmesį į naują pažangą ekumeninio dialogo bei bendradarbiavimo srityse. „Atsiskyrimo skausmas ypač ryškus aiškaus ir vieningo krikščioniškojo liudijimo laukiančio pasaulio iššūkių akivaizdoje“, – sakė Jonas Paulius II. Maldos už krikščionių vienybę savaitės proga susitikime su popiežiumi Šv. Petro katedroje taip pat dalyvavo kitų Bažnyčių atstovai.

„Kristus yra Bažnyčios pamatas“, – citavo popiežius šių metų Maldos už krikščionių vienybę savaitės šū-

kį. Krikščionių susitaikymas pranoksta žmogiškąsias jėgas ir gebėjimus. „Todėl išsiilgtoji vienybė yra Dievo dovana, kurios be perstojo turime nuolankiai ir nuoširdžiai prašyti“, – sakė Šventasis Tėvas. Šią maldą už vienybę turi lydėti asmeninis atsivertimas ir „atminties nuskaistinimas“. „Be vidinio atsivertimo nėra autentiško ekumenizmo“, – pabrėžė popiežius. Iš tokio atsivertimo kyla troškimas uoliai imtis naujų iniciatyvų. „Todėl melskime, kad krikščionių šeima vėl netrukus būtų vieninga. Tiesa padaro mus laisvus ir yra vienybės pamatas“, – sakė Jonas Paulius II.

Per sausio 23 d. Viešpaties Angelo maldą popiežius Jonas Paulius II akino visus tikinčiuosius, pirmiausia jaunas žmones, neapriboti ekumeninių pastangų Pasaulinės maldos už krikščionių vienybę savaitę. Jie turi tapti „visiškos vienybės“, kokios troško Jėzus, „liudytojais bei įrankiais“. Popiežius vėl atkreipė dėmesį, jog ši vienybė pirmiausia yra Dievo dovana, kurios krikščionys turi melsti „nuolankiai ir tiesiog“.

Kardinolas Kasperis: problemos su liuteronais, pažanga Rytuose

(KAP) Popiežiškosios krikščionių vienybės tarybos prezidentas kardinolas Walteris Kasperis Pasaulinės maldos už krikščionių vienybę savaitės proga interviu Vatikano radijui apibūdino Katalikų Bažnyčios santykius su liuteronais, anglikonais ir ortodoksais.

Kardinolas pareiškė, jog neseniai Vokietijos liuteronų šventimų ir dvasinės tarnybos atžvilgiu išreikšta pozicija yra „didelė problema“. Jis priminė, kad liuteronų ir Katalikų Bažnyčios dabartinių teologinių pokalbių dėmesio centre yra Bažnyčios ir pirmiausia šventimų samprata.

Santykių su anglikonais srityje, pasak kardinolo, pagrindinė problema yra vidinis anglikonų ginčas dėl dvasininkų, atvirai praktikuojančių

savo homoseksualizmą. Toks elgesys katalikams esąs papiktinimas. „Turime pabrėžti, kad tai mums yra problema ir kad tvirtai laikomės to, kas teigiama Katalikų Bažnyčios katekizme“, – pabrėžė kardinolas Kasperis. Sykiu jis išreiškė viltį, jog po anglikonų vidinių sambrūzdžių praėjusiais metais „tam tikra prasme suspenduotas“ dialogas su jais vėl pagyvės.

Kardinolas Kasperis optimistiškai įvertino santykius su ortodoksų Bažnyčiomis. Jie „labai pagerėjo“; tai pasakytina ir apie kelerius metus gana įtemptus santykius su rusų ortodoksų Bažnyčia. Kasperis paminėjo du Konstantinopolio patriarcho Bartholomaios I apsilankymus Vatikane praėjusiais metais. Kardinolas sakė tikintis galimybe 2005 m. antroje pusėje atgaivinti tarptautinį dialogą su ortodoksais.

Bažnyčia turi labiau padėti sergantiesiems AIDS

(KAP) Popiežius Jonas Paulius II paragino Bažnyčią ir jos pagalbos institucijas labiau padėti AIDS sergantiems neturtingųjų šalių gyventojams. Sausio 21 d. kreipdamasis į Popiežiškosios ligonių pastoracijos tarybos visuotinio susirinkimo narius, popiežius akino pagrindinį dėmesį skirti sritims, kur šios ligos ištiktieji asmenys neturi terapijos, pagalbos ir slaugos galimybių. To siekiant prieš kelias savaites buvo įsteigtas pagalbos fondas „Gerasis samarietis“.

Sausio 22 d. savo kalboje naujajai Nyderlandų pasiuntinei prie Šventojo Sosto Monique Patricia Antoinette Frank popiežius kvietė imtis atsakingos AIDS prevencijos, „pirmiausia ugdant gerbti šventąją gyvenimo vertybę ir mokant deramai naudotis lytiškumu skautumo ir ištikimybės pagrindu“.

Vatikanas tiria, ar saugantis AIDS prezervatyvus leistina naudoti santuokoje

(KAP) Pasak Austrijos katalikų naujienų agentūros *Kathpress*, Ti-

kėjimo mokymo kongregacija, kaip kompetentinga instancija Bažnyčios mokymo ir moralės klausimais, šiuos metu tiria ginčytiną prezervatyvų naudojimo santuokoje, siekiant apsisaugoti nuo AIDS, klausimą. Pasitelkus tarptautinius specialistus nagrinėjami įvairūs problemos aspektai.

Sausio 20 d. Popiežiškosios ligonių pastoracijos tarybos prezidentas kardinolas Javieras Lozano Barraganas interviu Italijos laikraščiu *La Repubblica* išreiškė požiūrį, jog prezervatyvų naudojimas santuokoje kaip ŽIV neužsikrėtusio partnerio savignyos aktas yra leistinas. Interviu kardinolas taip pat pabrėžė, kad kovoje su AIDS Bažnyčios principai lieka nepakitę. Popiežiaus mokymas galiojas visuotiniai. Pagrindinės kovos su AIDS priemonės turi būti susilaikymas ir santuokinė ištikimybė. Prezervatyvai kaip kovos su AIDS plitimu priemonė nepriimtina. Svarbi kovos su AIDS kryptis esanti kova su paleistuvavimu.

Popiežiaus audiencija „Ferrari“ atstovams

(KAP) Sausio 17 d. popiežius Jonas Paulius II priėmė „Ferrari“ lenktynininkus Michaelį Schumacherį, Rubensą Barichello, taip pat „Ferrari“ prezidentą, vadybininkus bei technikus. „Ferrari“ vadovas Luca Cordero Lanza di Montezemolo šia proga įteikė popiežiui sumažintą „Formulės 1“ lenktyninio automobilio, kuriuo važiudamas Schumacheris praėjusiais metais septintą kartą tapo pasaulio čempionu, modelį.

Jonas Paulius II pavadino tarptautinę lenktynininkų, mechanikų ir vadybininkų „Ferrari“ komandą daug trofėjų laimėjusia „didžiule šeima“. Sykiu jis pabrėžė, jog Bažnyčia branginanti sporto vaidmenį visuomenėje. Sportas, kai sportuojama laikantis taisyklių, gali būti vertinga auklėjimo, pirmiausia jaunuolių, priemonė.

Kardinolas Sodano: Dievas buvo su cunamio aukomis

(KAP) Pasak kardinolo Angelo Sodano, „Dievas visada yra šalia mūsų“. Sausio 24 d. Šv. Petro bazilikoje aukodamas šv. Mišias už cunamio aukas Pietryčių Azijoje, kardinolas per pamokslą sakė, jog „Dievas tapo žmogumi, kad dalytųsi su mumis mūsų egzistencija laimingais ir liūdnais gyvenimo momentais“.

Kalbėdamas apie katastrofos aukas, jis pažymėjo, jog „žmogui vėl teko patirti savo menkumą sudėtingo pasaulio, kuriame gyvename, akivaizdoje“. „Kai kas net klausė, kaip galima, kad žmogus, įstengęs pasiekti Mėnulį ir pasiųsti zondą į Titaną už daugiau nei milijardo kilometrų nuo Žemės, yra toks bejėgis tokių nelaimių akivaizdoje“, – tęsė jis.

Negana to, pasak kardinolo, „daug kas kėlė klausimą, ar krikščionių tikėjimas įstengia skaidriai atsakyti į skausmo mįslę“. Anot kardinolo Sodano: „Taip. Dievas visada myli žmones ir visada yra šalia jų tėviškai mylėdamas“.

„Šiame kontekste iškalbingas yra atsakymas, kurį gerai žinomas rašytojas įdėdą į Kristaus lūpas, atsakydamas į vargšo keliauninko, įkritusio į purvą, klausimą. ‘Kur tu, mano Dieve?’ – sušuko piligrimas skędamas purve. Ir iškart išgirdo slėpiningą balsą, atsakantį iš viršaus: ‘Aš su tavimi purve!’ – kalbėjo kardinolas Sodano. – Tikėjimas moko štai ko: Dievas lydi žmogų kiekvienu jo gyvenimo akimirksniu“.

Religijos laisvė yra neatimama teisė

(KAP) Pasak popiežiaus Jono Pauliaus II, religijos laisvė nesuderinama su sekuliaristine ideologija. Sausio 24 d. priimdamas grupę Ispanijos vyskupų, atvykusių vizito *ad limina*, popiežius aptarė kai kuriuos iššūkius, iškilusius Bažnyčiai šalyje, kurioje į valdžią ne taip seniai atėjo socialistų partija.

Popiežius taip pat atkreipė dėmesį į sekuliarizmo įkvėptos mąstysenos plitimą visuomenėje. Sekuliarizmas, pasak popiežiaus, yra „ideologija, kuri laipsniškai daugiau ar mažiau sąmoningai veda prie religijos laisvės apribojimo ir net skatina to, kas religiška, niekinimą ar ignoravimą, stumdama tikėjimą į privačią sritį ir prieštaraudama jo viešai raiškai“.

2004 m. sausio 12 d. kreipdamasis į diplomatų korpusą Jonas Paulius II buvo aiškinęs, kuo sekuliarumo principas skiriasi nuo sekuliarizmo. Pirmasis yra teisėtas, „jei suprantamas kaip politinės bendruomenės ir religijų perskyra“. Antrasis suponuoja sistemą, sąmoningai užkertančią kelią religinei raiškai.

Turėdamas omenyje antireliginį sekuliarizmą, popiežius Ispanijos vyskupams sakė, jog „tinkamai suvokiama religijos laisvė nesuderinama su šia ideologija, kuri kartais save pateikia kaip vienintelį racionalumo balsą. Religijos laisvės negalima suvaržyti neatimant iš žmogaus to, kas esminga“.

Jonas Paulius II apgailestavo, kad „naujos ispanų kartos auga paveiktos religinio indiferentizmo, nepažindamos krikščioniškosios tradicijos bei jos turtingo dvasinio paveldo ir neapsaugotos nuo moralinio visaleistinumų pagundos“. Jis akcentavo, kad jaunuoliai turi teisę „nuo pat savo ugdomojo proceso pradžios būti auklėjami tikėjimo dvasia“. Visapusiškas jauniausiųjų ugdymas negalimas be tikybos dėstymo mokyklose, jei to prašo tėvai. Vienas iš pirmųjų socialistų vyriausybės veiksmų buvo užšaldyti švietimo reformos projektą, numatantį akademinį tikybos dalyko pažinimą.

Pasirengimas padėti cunamio aukoms neturi susilpnėti

(KAP) Vatikanas išreiškė viltį, kad pavienių asmenų ir valstybių solidarumas su cunamio katastrofos aukomis Pietų Azijoje nesulpnės. Vatikano nuolatinis stebėtojas Jungtinėse Tautose arkivyskupas Celestino Migliore, Niujorke kreipdamasis į JT visuotinę asamblėją, sakė, jog katastrofa reikalaujanti ilgalaikių priemonių, todėl pasirengimas padėti neturi išsisklaidyti praėjus „pirmajam šokui“. Ypatingos pagalbos reikia daugybei tūkstančių našlaičiais likusių vaikų.

Bažnytinės pagalbos įstaigos, pasak arkivyskupo, ėmėsi darbo iškart po katastrofos. Pirmiausia jos dalijo maistą ir drabužius nukentėjusiems. Bendradarbiaudamos su Popiežiškąja taryba *Cor unum*, katalikiškosios pagalbos organizacijos suteikė pagalbos už 500 milijonų dolerių (390 milijonų eurų).

JAV: 35 procentai katalikų dalyvauja Mišiose kiekvieną sekmadienį

(KAP) Jungtinėse Valstijose kiekvieną sekmadienį šv. Mišiose dalyvauja vidutiniškai 25 milijonai, arba 35 procentai, katalikų. Ši procentinė dalis 2000–2004 metais išliko tokia pati. Jos nepakeitė 2002 metų pedofilijos skandalai. Tokie duomenys paskelbti Vašingtono Džoržtauno universiteto studijoje.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
kun. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
diak. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.
ISSN 1392-6098

© 2005, „Bažnyčios žinios“